

EDICIJA

IZBORNO PRAVO U PRAKSI - OPĆI IZBORI 2022. GODINE

1 ANALIZA NEVAŽEĆIH GLASAČKIH LISTIĆA OPĆI IZBORI 2022. - DIREKTNI IZBORI -

Sarajevo, 2023.

mr. sc. Jasminka Joldić

ANALIZA NEVAŽEĆIH GLASAČKIH LISTIĆA
OPĆI IZBORI 2022.
- DIREKTNI IZBORI -

Sarajevo, 2023. godine

EDICIJA - IZBORNO PRAVO U PRAKSI - OPĆI IZBORI 2022. GODINE

Urednik edicije: Prof. dr. Suad Arnautović

ANALIZA NEVAŽEĆIH GLASAČKIH LISTIĆA - OPĆI IZBORI 2022. - DIREKTNI IZBORI -

Izdavač: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo, tel.: 033 / 251 300, faks: 033 / 251 329, e-mail: kontakt@izbori.ba; web-stranica: www.izbori.ba.

Za izdavača: Dr. Suad Arnautović, predsjednik

Autor: mr. sc. Jasminka Joldić, šefica Odsjeka za administrativno-dokumentacione poslove i obuku

Saradnici: Edin Korać, Vedran Kapor, Mustafa Laković, dr. Vesna Pavičić, Dejan Ćurić

Recenzenti: dr. Ahmet Šantić, Željko Bakalar, Vanja Bjelica-Prutina, dr. Irena Hadžiabdić, Jovan Kalaba, Vlado Rogić, članovi Centralne izborne komisije BiH

Lektura i grafički dizajn: Centralna izborna komisija BiH

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

342.847.1(497.6)"2022"

JOLDIĆ, Jasminka

Analiza nevažećih glasačkih listića [Elektronski izvor] : opći izbori 2022. : direktni izbori / Jasminka Joldić. - El. knjiga. - Sarajevo : Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, 2023. - (Edicija Izborna pravo u praksi – opći izbori 2022. godine)

Način pristupa (URL): <https://www.izbori.ba/Default.aspx?Lang=3&CategoryID=928>. - Nasl. sa nasl. ekrana. - Opis izvora dana: 20.3. 2023. - Bibliografija: str. 43 ; bibliografske i druge bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-555-85-5

1. Gl. stv. nasl.

COBISS.BH-ID 53879814

Na osnovi zaključka Kolegija Centralne izborne komisije BiH broj 26/2023 od 14.03.2023. godine, ova publikacija je odobrena za objavljivanje i korištenje od strane izbornih učesnika i svih zainteresiranih strana.

“Svi izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola”

Centralna izborna komisija BiH zadržava sva prava na informacije i podatke navedene u ovoj publikaciji i pri navođenju istih molimo da obavezno navedete izvor.

Sadržaj

Uvod.....	5
1. Kriteriji za određivanje nevažećih glasačkih listića za većinski izborni sistem i sistem proporcionalne zastupljenosti	9
2. Pregled nevažećih glasačkih listića po izbornim utrkama i nivoima – Opći izbori 2022. godine	10
2.1. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine	10
2.2. Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine	12
2.3. Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	16
2.4. Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske	20
2.4.1. Naredba za ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesti za nivo 600 - Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske	21
2.5. Narodna skupština Republike Srpske	26
2.6. Skupštine kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine	30
3.Sumarni pregled nevažećih glasačkih listića po nivoima vlastima – Opći izbori	33
4.Uporedni pregled nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2014., 2018. i 2022. godine	35
5.Zaključna razmatranja sa prijedlozima mjera	37
PRILOZI	39
Tabelarni pregled nevažećih glasačkih listića po nivoima vlasti – Opći izbori 2022. godine	42
Tabelarni pregled biračkih mjesta po nivoima vlasti na kojima je evidentiran veliki broj nevažećih glasačkih listića - Opći izbori 2022. godine	44
Primjeri nevažećih glasačkih listića- Opći izbori 2022. godine.....	46

Popis tabela

Tabela 1. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića za Predsjedništvo BiH po nivoima	11
Tabela 2. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH po kategorijama i po izbornim jedinicama.....	13
Tabela 3. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH	15
Tabela 4. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske.....	15
Tabela 5. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića po kategorijama i izbornim jedinicama za Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	17
Tabela 6. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH.....	19
Tabela 7. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića po kategorijama za nivo Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske.....	20
Tabela 8. Pregled broja nevažećih glasačkih listića nakon završenog ponovnog kontrolnog brojanja sa redovnih biračkih mjesta za nivo 600 - Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske	21
Tabela 9. Analiza strukture nevažećih glasačkih listića po osnovnim izbornim jedinicama (OIJ) - nivo 600	23
Tabela 10. Falsifikovani glasački listići za nivo 600.....	25
Tabela 11. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića po kategorijama za Narodnu skupštinu Republike Srpske po izbornim jedinicama	27
Tabela 12. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za Narodnu skupštinu Republike Srpske.....	29
Tabela 13. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića po kategorijama za skupštine kantona u Federaciji BiH.....	30
Tabela 14. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za skupštine kantona u Federaciji BiH.....	32
Tabela 15. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića prema nivoima vlasti - Opći izbori 2022.	33
Tabela 16. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića iz diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH prema nivoima - Opći izbori 2022.	34

Tabela 17. Uporedni pregled nevažećih glasačkih listića prema izbornim utrkama –Opći izbori 2014 -2022. godina.....	35
--	-----------

Popis grafikona

Grafikon 1. Važeći i nevažeći glasački listići za Predsjedništvo BiH	11
Grafikon 2. Važeći i nevažeći glasački listići za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH	14
Grafikon 3. Važeći i nevažeći glasački listići za Predstavnički dom Parlamenta FBiH.....	18
Grafikon 4. Važeći i nevažeći glasački listići za Predsjednika i i potpredsjednike Republike Srpske	20
Grafikon 5. Važeći i nevažeći glasački listići za Narodnu skupštinu Republike Srpske	27
Grafikon 6. Važeći i nevažeći glasački listići za skupštine kantona u Federaciji BiH	31
Grafikon 7. Nevažeći - neoznačeni glasački listići prema nivoima vlasti	33
Grafikon 8. Nevažeći glasački listići po ostalim kriterijima prema nivoima vlasti.....	34
Grafikon 9. Uporedni pregled nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2014-2022. godina ..	35
Grafikon 10. Nevažeći glasački listići prema izbornim utrkama – Opći izbori 2014-2022. godina	36

Popis slika

Slika 1. Šifre nivoa za izbor članova Predsjedništva BiH.....	10
Slika 2. Šifre nivoa za izbor predstavnika u Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH	13
Slika 3. Šifre nivoa za izbor predstavnika za Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH.	17
Slika 4. Šifra nivoa za izbor Predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske	20
Slika 5. Šifre nivoa za izbor poslanika u Narodnu skupštinu Republike Srpske.....	27
Slika 6. Šifre nivoa za izbor zastupnika u kantonalne skupštine u Federaciji BiH.....	30

Poštovani čitaoci,

U želji da najširi auditorij u Bosni i Hercegovini stekne uvid u problematiku koja je dosta neistražena u Bosni i Hercegovini i da doprinos istraživanju fenomena nevažećih glasačkih listića tj. pokušaj odgovora na pitanje zašto glasači u glasačku kutiju ubacuju nepopunjene (prazne) glasačke listiće i/ili listiće koji su nepropisno označeni ili namjerno učinjeni nevažećim zbog čega neće biti brojani niti će uticati na konačne rezultate izbora, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je pripremila publikaciju „Analiza nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022. godine“.

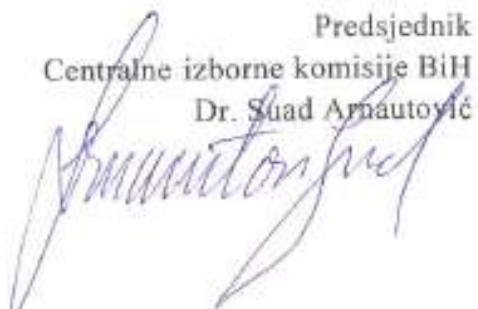
Ova publikacija će doprinijeti sveobuhvatnoj analizi ovog dijela izbornog procesa u Bosni i Hercegovini. Ovo specijalno izdanje smo fokusirali na nevažeće glasačke listiće i prezentiramo ga u okviru edicije „Izborna pravo u praksi - Opći izbori 2022. godine“.

Vrlo često se, od strane političkih subjekata koji izgube izbore, u javnom prostoru pojavljuju dezinformacije i poluistine u vezi sa nevažećim glasačkim listićima što se može tumačiti kao vrsta argumentacije za loš rezultat tih aktera u izbornom procesu. Stoga se nadamo da će ova publikacija dati doprinos demistifikaciji ovog dijela izbornog procesa u Bosni i Hercegovini i biti doprinos za potpunije razumijevanje ove problematike.

Vjerujemo da će ova publikacija poslužiti političkim analitičarima, pravnicima, izbornim i svim drugim stakeholderima koji učestvuju u izbornom procesu kao izvor korisnih podataka iz evidencija kojima raspolaže Centralna izborna komisija BiH.

Publikaciju su pripremili službenici Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH kojima želim da izrazim iskrenu zahvalnost mr. sc. Jasminka Joldić, šefica Odsjeka za administrativno-dokumentacione poslove i obuku koja je objedinila i analizirala dostupne podatke, a suradnici u različitim fazama pripreme publikacije su bili Edin Korać, Vedran Kapor, Mustafa Laković, dr. Vesna Pavičić i Dejan Ćurić kojima se također iskreno zahvaljujem.

Predsjednik
Centralne izborne komisije BiH
Dr. Suad Arnautović

Uvod

1. Osnovna karakteristika svih do sada provedenih izbora u Bosni i Hercegovini je veći broj nevažećih glasačkih listića u odnosu na procijenjeni izborni standard od 3 do 4%¹.
2. Na Općim izborima 2014. godine u Bosni i Hercegovini procenat nevažećih glasačkih listića po ostalim kriterijima kretao se od 2,65% za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske do 4,63% za skupštine kantona. Na Općim izborima 2018. godine procenat nevažećih glasačkih listića po ostalim kriterijima se kretao od 3,41% za izbor članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine do 4,10% za skupštine kantona, dok se na Općim izborima 2022. godine taj procenat kretao od 2,57% za Predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske do 3,96% za skupštine kantona.
3. Prema međunarodnim standardima „zakon mora jasno definisati koji glasački listići su važeći, a koji nevažeći. Pravila za određivanje validnosti glasačkih listića ne trebaju biti toliko stroga kako biračima ne bi bilo neopravdano oduzeto pravo glasa. Ključni princip treba biti da ako je volja birača jasna, glasački listić treba biti brojan“.²
4. Izborni zakon Bosne i Hercegovine u članu 5.17³ definisao je kriterije po kojima je glasački listić nevažeći: (1) ako nije ispunjen, ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojoj je političkoj stranci, koaliciji, nezavisnom kandidatu ili listi nezavisnih kandidata birač dao svoj glas; (2) ako su dopisana imena kandidata; ili (3) ako je označeno više od jedne političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata; ili (4) ako se na osnovu oznaka, koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet; ili (5) ako birač označi glasački listić na način drugačiji od onog koji je utvrđen u članu 5.14⁴ ovog Zakona.
5. Nadalje, na osnovu Odluke o načinu izrade, obliku i sadržaju, čuvanju, upotrebi i uništavanju štambilja kojim se utiskuju glasački listići na Općim izborima u BiH⁵

¹“Acceptable” number/proportion of invalid votes, The Electoral Knowledge Network ACE, <https://aceproject.org/electoral-advice/archive/questions/replies/864793780>

² Guidelines for Reviewing a Legal Framework for Elections, Second Edition, The OSCE’s Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), 2013, str. 68
<https://www.osce.org/files/f/documents/f/8/104573.pdf>

³ „Službeni glasnik BiH“, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 52/22 i 67/22.

⁴ Član 5.14 stav (1) Izbornog zakona BiH propisuje da Centralna izborna komisija BiH utvrđuje formu i sadržaj glasačkog listića za sve nivoe neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini; u stavu (2) se navodi da glasački listić omogućava biraču da glasa samo za jednu od sljedećih opcija: 1. nezavisnog kandidata; ili 2. političku stranku, koaliciju ili listu nezavisnih kandidata; ili 3. mogućnost da, u okviru kandidatske liste jedne političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata, označi jednog ili više kandidata. Ako je birač ispravno označio jednog ili više kandidata na jednoj listi, smatra se da je ta lista dobila jedan važeći glas u svrhu raspodjele mandata. U stavu (3) istog člana se navodi da birač može glasati samo na način koji je utvrđen u ovom članu.

⁵ Akt CIK BiH broj 05-1-02-3-631-2/22 od 04.05.2022. godine

odnosno Odluke o izmjeni Odluke o načinu izrade, obliku i sadržaju, čuvanju, upotrebi i uništavanju štabilja kojim se utiskuju glasački listići na Općim izborima u BiH, za Opće izbore 2022. godine⁶ uveden je i sigurnosni štabilj za svako biračko mjesto u Bosni i Hercegovini koji se koristio za ovjeru glasačkih listića, a što je za cilj imalo onemogućavanje izbornih manipulacija i prevara. Sigurnosnim štabiljom se utvrđuje autentičnost i sigurnosna ispravnost glasačkog listića. Štabilj se otiskivao na prednjoj strani glasačkog listića, u donjem lijevom uglu, ispod uputstva za glasanje. Pored sigurnosnog štabilja, sa desne strane potpisivalo se ovlašteno lice, tj. član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića. Ukoliko listić nema otisak štabilja i potpis člana biračkog odbora takav glasački listić je nevažeći.⁷

6. U statistikama koje Centralna izborna komisija BiH vodi u Jedinstvenom izbornom informacionom sistemu BiH (JIIS BiH) nevažeći glasački listići su grupisani u (1) Nevažeće neoznačene (prazne) glasačke listiće i (2) Nevažeće listiće prema ostalim kriterijima.
7. U cilju informisanja i edukacije učesnika izbornog procesa Centralna izborna komisija BiH je za Opće izbore 2022. godine pripremila i publikovala ukupno 11 video spotova namijenjenih tijelima za provedbu izbora, biračima i posmatračima; štampano je šest priručnika za rad izborne administracije, izbornih posmatrača i za političke subjekte; objavljeno je 14 emisija podcast-a “Opći izbori 2022” u kojima su obrađeni najvažniji aspekti izbornog procesa.⁸
Svi video spotovi uključujući video spotove za birače “*Kako glasati na Općim izborima 2022. godine*” sa objašnjenjima za ispravno popunjavanje glasačkih listića, zatim video spot “*Najbitniji aspekti izbornog procesa upute za birača koji je slijep, nepismen, fizički nesposoban*” te Motivacijski TV spot su emitirani na TV stanicama i objavljeni na web stranici Centralne izborne komisije BiH www.izbori.ba⁹ kao i na društvenim mrežama – Twitter (IZBORI_BA), Instagram (izbori_ba), Facebook i You Tube kanalu Centralne izborne komisije BiH (@IZBORIBIH).
8. Nadalje, svim članovima biračkih odbora i svim zainteresiranim osobama bila je dostupna i mobilna aplikacija „e-biračkiodbor“ iz Google Play store (prodavnice) u kojoj su obrađene sve radnje koje birački odbor treba provesti „Dan uoči izbora“ i radnje na „Dan izbora“. Razvijen je i viber bot „Izbori u BiH 2022“ za mlade birače koji mogu na toj platformi postaviti pitanje i saznati odgovore u vezi izbornog procesa, a posmatračima je bila dostupna mobilna

⁶ Akt broj 05-1-02-3-631-2/22 od 22.07.2022. godine

⁷ Uz finansijsku podršku Vlade Ujedinjenog Kraljevstva, kroz projekat koji je realiziran u suradnji sa Udruženjem izbornih zvaničnika u BiH, izrađeno je 6.090 sigurnosnih ekoloških štabilja za svako biračko mjesto.

⁸ Većina edukativnih i informativnih aktivnosti implementirana je zahvaljujući podršci Misije OSCE-a u BiH, Vijeća Evrope, Vlade Republike Turske, Međunarodne fondacije za izborne sisteme (IFES), Švajcarske ambasade, UN Populacijskog fonda, Nacionalnog demokratskog instituta u BiH i Udruženja izbornih zvaničnika u BiH.

⁹ <https://www.izbori.ba/Default.aspx?Lang=3&CategoryID=1247>

aplikacija koja je besplatno ustupljena na korištenje od strane Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) u BiH.¹⁰

1. Kriteriji za određivanje nevažećih glasačkih listića za većinski izborni sistem i sistem proporcionalne zastupljenosti

9. U publikaciji Centralne izborne komisije BiH „Priručnik za rad biračkog odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022“ navedeni su kriteriji za određivanje nevažećih glasačkih listića kod dva izborna sistema koja se koriste na izborima u Bosni i Hercegovini: većinski izborni sistem (većinski glas) i sistem proporcionalne zastupljenosti.
10. Kod sistema “Većinski glas” koji se primjenjuje za izbor članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine te izbor predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske glasački listić je nevažeći:
 - ako je na njemu označeno dva ili više kandidata;
 - ako nije ispunjen ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojem kandidatu je birač dao svoj glas;
 - ako je glasački listić toliko oštećen da se sa sigurnošću ne može utvrditi kojem kandidatu je birač dao glas;
 - ako se na osnovi oznaka koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet;
 - ako su dopisana imena kandidata;
 - ako je skeniran, kopiran, nema otisak štambilja i potpis člana biračkog odbora, listić koji ne pripada tom biračkom mjestu odnosno ima otisak štambilja drugog biračkog mjesta, glasački listić sa posebnom zaštitom za glasanje poštom.¹¹
11. Kod sistema “Proporcionalne zastupljenosti” koji se primjenjuje za izbor predstavnika u Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH, Narodnu skupštinu Republike Srpske i skupštine kantona u Federaciji BiH glasački listić je nevažeći:
 - ako nije ispunjen ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojoj je političkoj stranci, koaliciji, nezavisnom kandidatu ili listi nezavisnih kandidata birač dao svoj glas;
 - ako su dopisana imena kandidata;
 - ako je označeno više od jedne političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata;
 - ako je glasački listić toliko oštećen da se sa sigurnošću ne može utvrditi kojem je političkom subjektu birač dao glas;

¹⁰ U skladu sa Memorandumom o razumijevanju potpisanim 23.09.2022. godine između Centralne izborne komisije BiH i Nacionalnog demokratskog instituta za međunarodne odnose (NDI)

¹¹ Priručnik za rad biračkog odbora u Bosni i Hercegovini - Opći izbori 2022., Centralna izborna komisija BiH, 2022., str. 33.

https://www.izbori.ba/Documents/Izbori_2022/prirucnici/prirucnik_za_rad_birackih_odbora_2022-bos.pdf

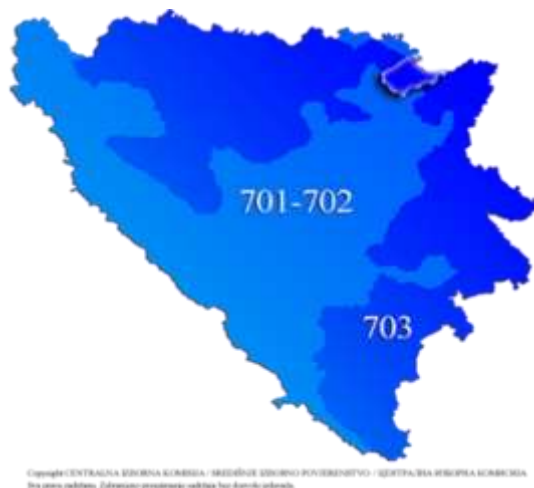
- ako se na osnovi oznaka koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet;
- ako je skeniran, kopiran, nema otisak štambilja i potpis člana biračkog odbora, listić koji ne pripada tom biračkom mjestu odnosno ima otisak štambilja drugog biračkog mjesta, glasački listić sa posebnom zaštitom za glasanje poštom.¹²

2. Pregled nevažećih glasačkih listića po izbornim utrkama i nivoima – Opći izbori 2022. godine

12. Ukupan broj obrađenih glasačkih listića za Opće izbore 2022. godine iznosi 6.914.784 od čega je važećih 6.429.415 glasačkih listića ili 93%, a nevažećih glasačkih listića je 485.369 ili 7%. Nevažećih neoznačenih (praznih) glasačkih listića je bilo 264.782 ili 3,8%, a nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima je bilo 220.587. ili 3,2%.

2.1. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine

13. Izbor članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Predsjedništvo BiH) definisan je u Poglavlju 8 Izbornog zakona BiH.¹³ Član 8. stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH propisuju da se sa teritorije Federacije Bosne i Hercegovine bira jedan Bošnjak i jedan Hrvat, a sa teritorije Republike Srpske jedan Srbin.

Slika 1. Šifre nivoa za izbor članova Predsjedništva BiH

¹² *Ibid.*, str. 33-34.

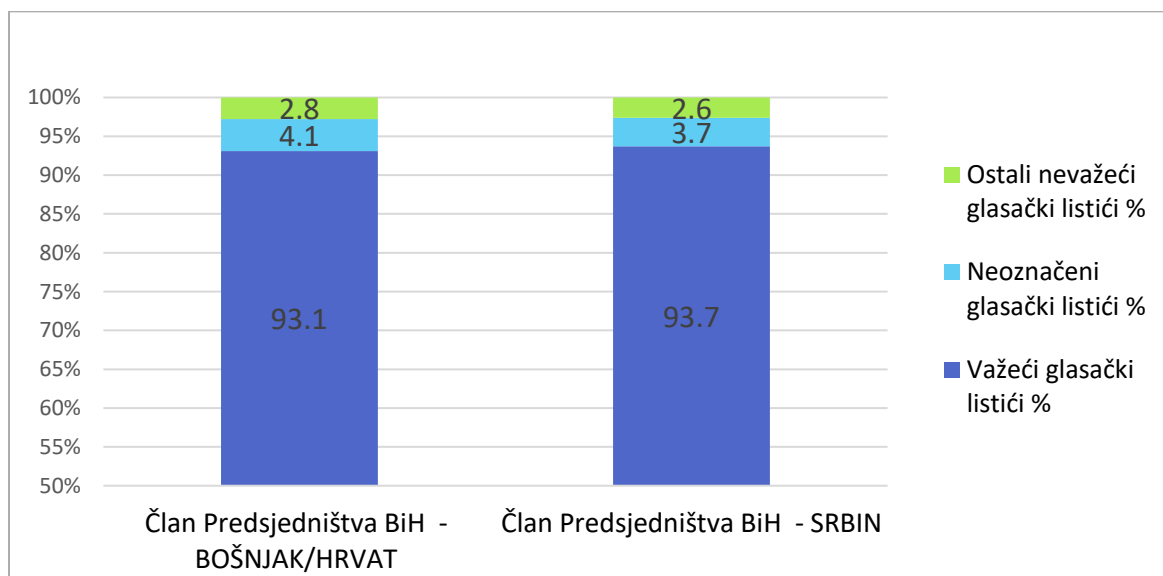
¹³ „Službeni glasnik BiH“, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 52/22 i 67/22.

14. Ukupan broj obrađenih glasačkih listića za izbor člana Predsjedništva BiH sa teritorije Federacije BiH -Bošnjak/Hrvat je bio 1.056.149, a ukupan broj obrađenih glasačkih listića za izbor člana Predsjedništva BiH sa teritorije Republike Srpske - Srbin je bio 677.057.
15. Broj i procenat nevažećih glasačkih listića za izbornu utrku za Predsjedništvo BiH po nivoima je sljedeći:

- **Član Predsjedništva BiH sa teritorije Federacije BiH – Bošnjak/Hrvat** - 72.736 nevažećih glasačkih listića (6,9%) od čega je 43.655 glasačkih listića (4,1%) neoznačeno (prazno), a 29.081 glasački listić (2,8%) su nevažeći prema ostalim kriterijima.
- **Član Predsjedništva BiH sa teritorije Republike Srpske – Srbin** – 42.537 nevažećih glasačkih listića (6,3%) od čega je 24.716 glasačkih listića (3,7%) neoznačeno (prazno), a 17.821 glasački listić (2,6%) su nevažeći prema ostalim kriterijima.

Tabela 1. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića za Predsjedništvo BiH po nivoima

Naziv nivoa	Ukupan broj obrađenih gl. listića	Ukupan broj i % neoznačenih gl. listića		Ukupan broj i % o nevažećih gl. listića prema ostalim kriterijima		Ukupan broj i % nevažećih gl. listića		Ukupan broj i % važećih gl. listića	
Član Predsjedništva BiH - BOŠNJAK / HRVAT	1.056.149	43.655	4,1%	29.081	2,8%	72.736	6,9%	983.413	93,1%
Član Predsjedništva BiH – SRBIN	677.057	24.716	3,7%	17.821	2,6%	42.537	6,3%	634.520	93,7%

Grafikon 1. Važeći i nevažeći glasački listići za Predsjedništvo BiH (%)

16. Najveći procenat nevažećih glasačkih listića po biračkim mjestima zabilježen je na biračkom mjestu 057A010 u općini Drvar za nivo 701/702 član Predsjedništva BiH

– Bošnjak/Hrvat gdje je od ukupno 368 obrađenih glasačkih listića, nevažećih bilo 75,27% glasačkih listića od čega je neoznačenih (praznih) 49,18%, a 26,09% su nevažeći glasački listići prema ostalim kriterijima.

17. Najveći procenat nevažećih glasačkih listića po biračkim mjestima za izbornu utrku za nivo 703 član Predsjedništva BiH – Srbin zabilježen je na biračkom mjestu 038B061 Grad Doboj, gdje je od ukupno 387 obrađenih glasačkih listića nevažećih 27,39% od čega je 25,84% nevažećih neoznačenih (praznih) glasačkih listića, a 1,55% su nevažeći glasački listići prema ostalim kriterijima.

2.2. Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine

18. Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine se sastoji od 42 predstavnika.

Iz pet višočlanih izbornih jedinica za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, sa teritorije Federacije Bosne i Hercegovine, raspodjeljuje se 21 mandat. Sedam kompenzacijskih mandata sa teritorije Federacije BiH bira se u skladu sa članom 9.6 Izbornog zakona BiH.

Izborna jedinica 1 (šifra nivoa 511)	Kanton 1 (Unsko-sanski kanton) i Kanton 10 (Livnjski kanton)
Izborna jedinica 2 (šifra nivoa 512)	Kanton 7 (Hercegovačko-neretvanski kanton) i Kanton 8 (Zapadnohercegovački kanton)
Izborna jedinica 3 (šifra nivoa 513)	Kanton 5 (Bosansko-podrinjski kanton) i Kanton 9 (Kanton Sarajevo)
Izborna jedinica 4 (šifra nivoa 514)	Kanton 4 (Zeničko-dobojski kanton) i Kanton 6 (Srednjobosanski kanton)
Izborna jedinica 5 (šifra nivoa 515)	Kanton 2 (Posavski kanton), Kanton 3 (Tuzlanski kanton) i Brčko distrikt BiH

Iz tri višočlane izborne jedinice za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, sa teritorije Republike Srpske raspodjeljuje se devet mandata.¹⁴ Pet kompenzacijskih mandata sa teritorije Republike Srpske kao cjeline bira se u skladu sa članom 9.6 Izbornog zakona BiH.

Izborna jedinica 1 (šifra nivoa 521)	Banja Luka, Prijedor, Krupa na Uni, Novi Grad, Kozarska Dubica, Gradiška, Laktaši, Srbac, Prnjavor, Petrovac, Oštra Luka, Čelinac, Istočni Drvar, Ribnik, Mrkonjić Grad, Jezero, Kneževo, Kotor Varoš, Šipovo, Kupres (RS) i Kostajnica
Izborna jedinica 2	

¹⁴ Član 9.2a Izbornog zakona BiH

(šifra nivoa 522)	Doboj, Bijeljina, Derventa, Brod, Vukosavlje, Šamac, Donji Žabar, Modriča, Pelagićevo, Petrovo, Lopare, Ugljevik, Teslić, Stanari i Brčko distrikt BiH (opcija RS)
Izborna jedinica 3 (šifra nivoa 523)	Trebinje, Zvornik, Osmaci, Šekovići, Vlasenica, Bratunac, Srebrenica, Sokolac, Han Pijesak, Istočna Ilidža, Istočni Stari Grad, Istočno Novo Sarajevo, Trnovo (RS), Pale (RS), Rogatica, Višegrad, Istočni Mostar, Nevesinje, Kalinovik, Gacko, Foča (RS), Novo Goražde, Čajniče, Rudo, Berkovići, Ljubinje, Bileća i Milići.

Copyright CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA / SREDIŠNJE IZBORNO POKRETNOSTVO / IZBIRNA KOMISIJA
Sve prava su zadržana. Izdavanje preuzimanje zabranjeno bez dozvole izdavača.

Slika 2. Šifre nivoa za izbor predstavnika u Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH

Tabela 2. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH po kategorijama i po izbornim jedinicama (%)

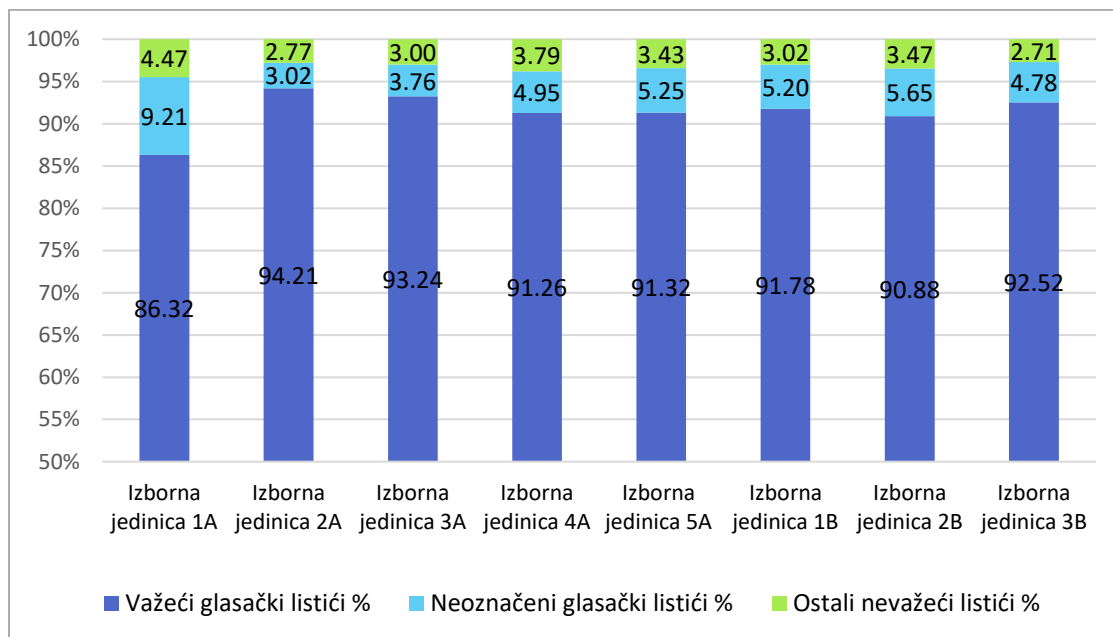
%	Izborna jedinica 1A	Izborna jedinica 2A	izborna jedinica 3A	Izborna jedinica 4A	Izborna jedinica 5A	Izborna jedinica 1B	Izborna jedinica 2B	Izborna jedinica 3B
Važeći glasački listići	86.32%	94.21%	93.24%	91.26%	91.32%	91.78%	90.88%	92.52%
Neoznačeni glasački listići	9.21%	3.02%	3.76%	4.95%	5.25%	5.20%	5.65%	4.78%
Nevažeći glasački listići prema ostalim kriterijima	4.47%	2.77%	3.00%	3.79%	3.43%	3.02%	3.47%	2.71%

*Oznaka A – Izborna jedinica iz Federacije Bosne i Hercegovine

*Oznaka B – Izborna jedinica iz Republike Srpske

19. Procenat nevažećih glasačkih listića za izbornu utrku za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH varira po izbornim jedinicama. Najveći procenat

neoznačenih (praznih) glasačkih listića je evidentiran u Izornoj jedinici 1A¹⁵ (9,21%), a najmanji u Izornoj jedinici 2A (3,02%)¹⁶. Najveći procenat nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima je evidentiran u Izornoj jedinici 1A (4,47%), a najmanji u Izornoj jedinici 1B (2,71%).

Grafikon 2. Važeći i nevažeći glasački listići za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (%)

20. Najveći procenat nevažećih glasačkih listića po pojedinačnim biračkim mjestima zabilježen je na biračkom mjestu 057A010 u općini Drvar (Izborna jedinica 1A) za nivo 511 – Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH gdje je od ukupno 368 obrađenih glasačkih listića, 53,26% bilo nevažećih od čega je neoznačenih (praznih) 36,41%, a 16,85% su nevažeći glasački listići prema ostalim kriterijima.

¹⁵ Unsko- sanski kanton i Kanton 10 (Livanjski kanton)

¹⁶ Hercegovačko-neretvanski kanton i Zapadnohercegovački kanton

Tabela 3. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH

Naziv nivoa	Biračko mjesto/općina	Ukupan broj obrađenih gl. listića	Ukupan broj neoznačenih gl. listića	Neoznačeni gl. listići %	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima (broj)	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima %	Ukupan broj nevažećih gl. listića	Ukupno nevažećih gl. listića %	Važeći gl. listići (broj)	Važeći gl. listići %
Izborna jedinica 1A	057A010 Drvar	368	134	36.41%	62	16.85%	196	53.26%	172	46.74%
Izborna jedinica 3A	167A032 Goražde	374	113	30.21%	15	4.01%	128	34.22%	246	65.78%
Izborna jedinica 5A	022A006 Orašje	389	94	24.16%	14	3.60%	108	27.76%	281	72.24%
Izborna jedinica 4A	065A015 Jajce	561	119	21.21%	19	3.39%	138	24.60%	423	75.40%
Izborna jedinica 2A	154A002 Mostar	564	35	6.21%	36	6.38%	71	12.59%	493	87.41%

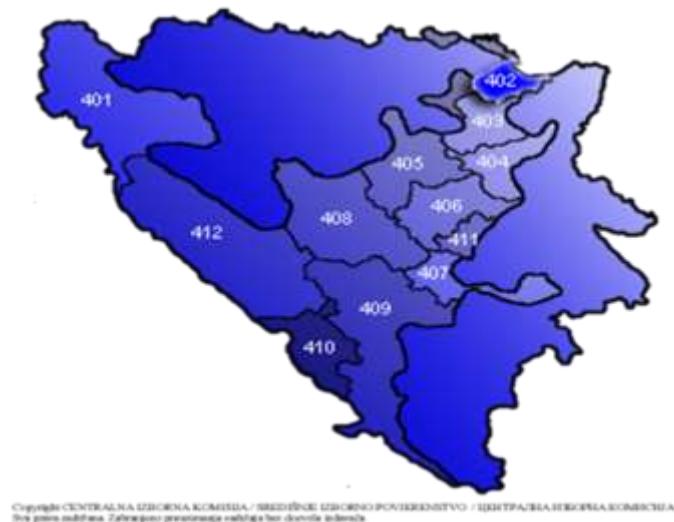
Tabela 4. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske

Naziv nivoa	Biračko mjesto/općina	Ukupan broj obrađenih gl. listića	Ukupan broj neoznačenih gl. listića	Neoznačeni gl. listići %	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima (broj)	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima %	Ukupan broj nevažećih gl. listića	Ukupno nevažećih gl. listića %	Važeći gl. listići (broj)	Važeći gl. listići %
Izborna jedinica 2B	038B061 Doboј	387	108	27.91%	17	4.39%	125	32.30%	262	67.70%
Izborna jedinica 3B	104B009 Bratunac	461	51	11.06%	36	7.81%	87	18.87%	374	81.13%
Izborna jedinica 1B	088B005 Šipovo	498	72	14.46%	14	2.81%	86	17.27%	412	82.73%

2.3. Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

21. Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine sastoji se od 98 poslanika. Određeni broj poslanika bira se iz višečlanih izbornih jedinica prema formuli proporcionalne zastupljenosti iz člana 9.5 Izbornog zakona BiH, a kompenzacijski mandati se dodjeljuju sa teritorije Federacije Bosne i Hercegovine kao cjeline. (Član 10.1 Izbornog zakona BiH). Minimalan broj višečlanih izbornih jedinica je deset, a Brčko distrikt BiH bit će uključen u jednu od ovih višečlanih izbornih (Član 10.2 Izbornog zakona BiH).
22. Poslanici u Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH biraju se iz 12 izbornih jedinica koje obuhvataju sljedeće općine:

Izborna jedinica 1 (šifra nivoa 401)	Velika Kladuša, Sanski Most, Ključ, Cazin, Bihać, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac; Bužim
Izborna jedinica 2 (šifra nivoa 402)	Odžak, Orašje, Domaljevac – Šamac, Doboj Istok, Gradačac, Gračanica, Brčko distrikt BiH (opcija FBiH)
Izborna jedinica 3 (šifra nivoa 403)	Lukavac, Srebrenik, Čelić, Tuzla
Izborna jedinica 4 (šifra nivoa 404)	Banovići, Živinice, Teočak, Sapna, Kalesija, Kladanj
Izborna jedinica 5 (šifra nivoa 405)	Žepče, Zenica, Zavidovići, Usora, Doboj Jug, Maglaj, Tešanj
Izborna jedinica 6 (šifra nivoa 406)	Visoko, Breza, Olovo, Kakanj, Vareš
Izborna jedinica 7 (šifra nivoa 407)	Foča (FBiH), Goražde, Pale (FBiH), Hadžići, Ilidža, Novi Grad Sarajevo, Trnovo (FBiH)
Izborna jedinica 8 (šifra nivoa 408)	Travnik, Vitez, Novi Travnik, Kreševo, Kiseljak, Jajce, Gornji Vakuf – Uskoplje, Fojnica, Donji Vakuf, Busovača, Bugojno, Dobretići
Izborna jedinica 9 (šifra nivoa 409)	Neum, Stolac, Čapljina, Prozor-Rama, Konjic, Jablanica, Grad Mostar, Ravno, Čitluk
Izborna jedinica 10 (šifra nivoa 410)	Ljubuški, Posušje, Grude, Široki Brijeg
Izborna jedinica 11 (šifra nivoa 411)	Ilijaš, Vogošća, Centar Sarajevo, Stari Grad Sarajevo, Novo Sarajevo
Izborna jedinica 12 (šifra nivoa 412)	Drvar, Glamoč, Kupres (FBiH), Livno, Tomislavgrad, Bosansko Grahovo

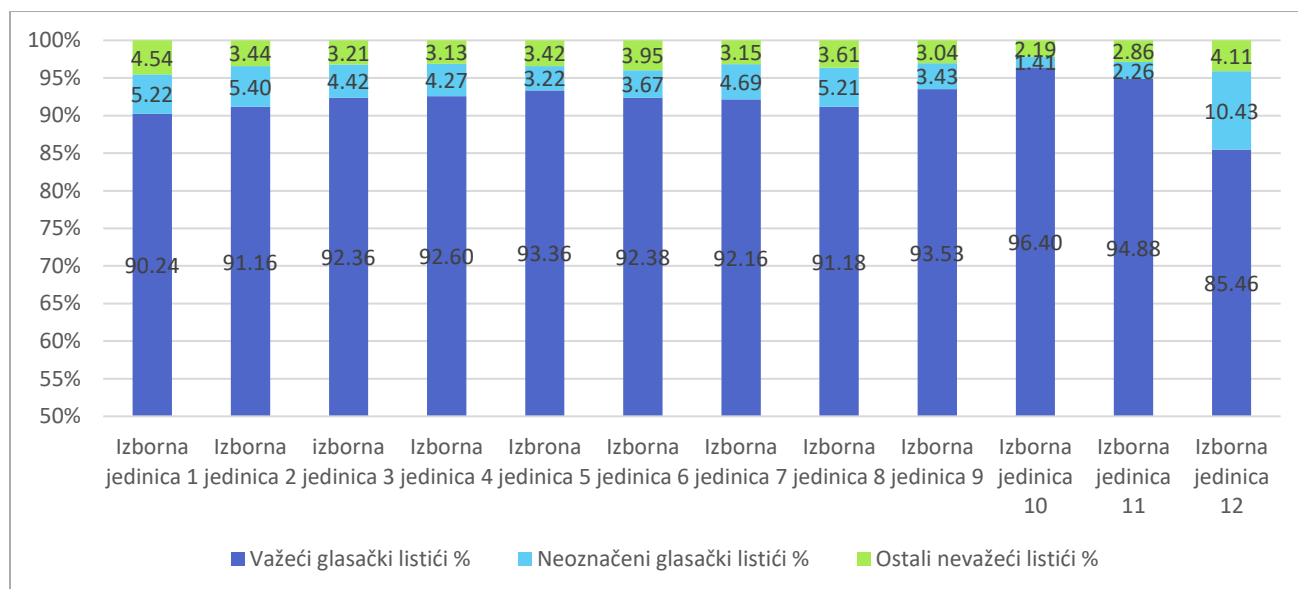

Slika 3. Šifre nivoa za izbor predstavnika za Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH

23. Procenat nevažećih glasačkih listića za izbornu utrku za Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH za kategoriju neoznačenih (praznih) listića se kreće od 1,41% u Izornoj jedinici 10 do 10,43% u Izornoj jedinici 12. Procenat nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima se kreće od 2,19% u Izornoj jedinici 10 do 4,54% u Izornoj jedinici 1.

Tabela 5. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića po kategorijama i izbornim jedinicama za Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (%)

%	Izborna jedinica 1	Izborna jedinica 2	izborna jedinica 3	Izborna jedinica 4	Izborna jedinica 5	Izborna jedinica 6	Izborna jedinica 7	Izborna jedinica 8	Izborna jedinica 9	Izborna jedinica 10	Izborna jedinica 11	Izborna jedinica 12
Važeći glasački listići	90.24%	91.16%	92.36%	92.60%	93.36%	92.38%	92.16%	91.18%	93.53%	96.40%	94.88%	85.46%
Neoznačeni glasački listići	5.22%	5.40%	4.42%	4.27%	3.22%	3.67%	4.69%	5.21%	3.43%	1.41%	2.26%	10.43%
Nevažeći glasački listići prema ostalim kriterijima	4.54%	3.44%	3.21%	3.13%	3.42%	3.95%	3.15%	3.61%	3.04%	2.19%	2.86%	4.11%

Grafikon 3. Važeći i nevažeći glasački listići za Predstavnički dom Parlamenta FBiH (%)

24. Najveći ukupni procenat nevažećih glasačkih listića po biračkom mjestu za Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH evidentiran je u Izornoj jedinici 2 na biračkom mjestu 017A021– općina Odžak gdje je od 179 obrađenih glasačkih listića ukupan procenat nevažećih glasačkih listića iznosio 57,54% od čega je 50,84% neoznačenih glasačkih listića, a 6,70% su nevažeći glasački listići prema ostalim kriterijima.

Tabela 6. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH

Naziv nivoa	Biračko mjesto/ općina	Ukupan broj obrađenih gl. listića	Ukupan broj neoznačenih gl. listića	Neoznačeni gl. listići %	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima (broj)	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima %	Ukupan broj nevažećih gl. listića	Ukupno nevažećih gl. listića %	Važeći gl. listići (broj)	Važeći gl. listići %
Izborna jedinica 2	017A021 Odžak	179	91	50.84%	12	6.70%	103	57.54%	76	42.46%
Izborna jedinica 7	167A032 Goražde	374	123	32.89%	28	7.49%	151	40.37%	223	59.63%
Izborna jedinica 12	057A010 Drvar	368	83	22.55%	48	13.04%	131	35.60%	237	64.40%
Izborna jedinica 3	050A046 Tuzla	372	112	30.11%	0	0.00%	112	30.11%	260	69.89%
Izborna jedinica 4	079A023 Živinice	469	0	0.00%	134	28.57%	134	28.57%	335	71.43%
Izborna jedinica 9	151A010 Mostar	356	80	22.47%	19	5.34%	99	27.81%	257	72.19%
Izborna jedinica 5	093A116 Zenica	366	0	0.00%	88	24.04%	88	24.04%	278	75.96%
Izborna jedinica 8	065A015 Jajce	561	80	14.26%	19	3.39%	99	17.65%	462	82.35%
Izborna jedinica 1	005A013 Bužim	484	51	10.54%	25	5.17%	76	15.70%	408	84.30%
Izborna jedinica 11	118A010 Ilijaš	414	37	8.94%	21	5.07%	58	14.01%	356	85.99%
Izborna jedinica 10	149A011 Grude	347	39	11.24%	8	2.31%	47	13.54%	300	86.46%
Izborna jedinica 6	116A007 Visoko	526	36	6.84%	20	3.80%	56	10.65%	470	89.35%

2.4. Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske

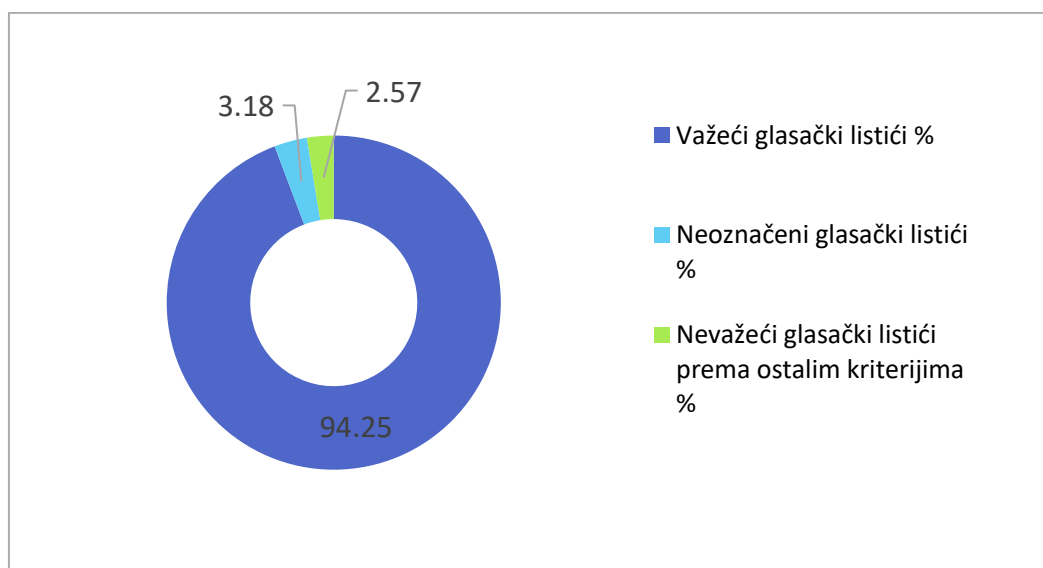
25. Predsjednik i dva potpredsjednika Republike Srpske neposredno se biraju sa teritorije Republike Srpske (Član 12.1 Izbornog zakona BiH).

Slika 4. Šifra nivoa za izbor Predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske

Tabela 7. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića po kategorijama za nivo Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske

	Procenat (%)
Važeći glasački listići	94.25%
Neoznačeni glasački listići	3.18%
Nevažeći glasački listići prema ostalim kriterijima	2.57%

Grafikon 4. Važeći i nevažeći glasački listići za nivo Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske (%)

26. Za izbornu utrku za nivo 600 - Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske najveći procenat nevažećih glasačkih listića je zabilježen na biračkom mjestu 038B061 u Gradu Dobroju gdje je od ukupno 387 obrađenih glasačkih listića 31% glasačkih listića nevažećih od čega je 26,87% neoznačenih, a 4,13% nevažećih glasačkih listića po ostalim kriterijima.

2.4.1. Naredba za ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesta za nivo 600 - Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske

27. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila primjedbe i prigovore na izborni proces za nivo 600 - Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske. Imajući u vidu broj dostavljenih prigovora za koje bi dokazni postupak trajao dugo, kao i brojnu video i drugu dostavljenu dokumentaciju u toku izbornog procesa, a u cilju pravovremenog utvrđivanja rezultata izbora i zaštite integriteta izbornog procesa Centralna izborna komisija BiH je, po službenoj dužnosti, a u skladu sa odredbom člana 2.9 stav (1) tačka 1) i 9) i člana 6.7 Izbornog zakona BiH na 61. sjednici održanoj 10.10.2022. godine donijela Naredbu broj 05-1-07-11-2195-1/22, a na 62. sjednici održanoj 11.10.2022. godine i Naredbu o ispravci Naredbe Centralne izborne komisije BiH broj 05-1-07-11-2195-1/22 od 10.10.2022. godine kojom se Glavnom centru za brojanje naređuje da izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, objedinjavanje i utvrđivanje rezultate izbora sa svih 2239 redovnih biračkih mjesta u Republici Srpskoj uključujući i biračka mjesta u Brčko distriktu BiH sa opcijom glasanja za Republiku Srpsku, za nivo predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske.
28. Nakon izvršenog ponovnog kontrolnog brojanja u Glavnom centru za brojanje sa 2239 redovnih biračkih mjesta za nivo 600 utvrđeno je da je nevažećih glasačkih listića bilo 38.022 od čega je 21.176 nevažećih neoznačenih (praznih) i 16.846 nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima (Tabela 8 i Tabela 9 u nastavku).

Tabela 8. Pregled broja nevažećih glasačkih listića nakon završenog ponovnog kontrolnog brojanja sa redovnih biračkih mjesta za nivo 600 – Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske

Šifra	Naziv OIJ	Broj birača na redovnim biračkim mjestima	Važeći glasački listići	Ukupno nevažećih glasačkih listića	Nevažeći nepopunjeni (prazni) glasački listići	Nevažeći gl.listići prema ostalim kriterijima
006	KRUPA NA UNI	1688	684	76	53	23
007	NOVI GRAD	25498	12091	832	440	392
008	KOZARSKA DUBICA	22690	10377	646	438	208
009	PRIJEDOR	82297	33034	2092	726	1366
010	GRADIŠKA	53921	24146	1573	993	580
011	LAKTAŠI	32807	19111	1030	612	418
012	SRBAC	17403	9679	476	337	139
013	PRNJAVOR	39207	15267	1043	627	416
014	DERVENTA	32214	11780	966	618	348
016	BROD	17933	6278	434	234	200
018	VUKOSAVLJE	4281	1450	145	97	48
021	ŠAMAC	15693	6517	522	335	187
023	DONJI ŽABAR	1725	931	62	45	17
024	MODRIČA	27096	11574	873	531	342
026	PELAGIĆEVO	4432	1804	99	48	51

Šifra	Naziv OIJ	Broj birača na redovnim biračkim mjestima	Važeći glasački listići	Ukupno nevažećih glasačkih listića	Nevažeći nepopunjeni (prazni) glasački listići	Nevažeći gl.listići prema ostalim kriterijima
028	BRČKO DISTRIKT BIH (OPCIJA RS)	29317	13853	1048	687	361
029	BIJELJINA	108603	53126	3066	1580	1486
031	PETROVAC	1178	598	42	37	5
033	OŠTRA LUKA	4189	1395	130	92	38
034	BANJA LUKA	189075	105458	4863	2462	2401
035	ČELINAC	15418	8731	506	336	170
038	DOBOJ	61983	32369	2350	1243	1107
040	STANARI	7641	3591	357	145	212
045	PETROVO	6343	2890	341	226	115
054	LOPARE	11583	6164	343	213	130
056	UGLJEVIK	13890	8551	373	153	220
058	ISTOČNI DRVAR	193	118	13	10	3
061	RIBNIK	6068	3115	308	211	97
064	MRKONJIĆ GRAD	17236	8548	739	539	200
066	JEZERO	1082	524	53	40	13
068	KNEŽEVO	9038	5063	337	207	130
070	KOTOR VAROŠ	20854	9081	706	361	345
074	TESLIĆ	43037	17578	1406	775	631
081	OSMACI	3628	1580	143	93	50
083	ZVORNIK	51866	28273	1589	597	992
088	ŠIPOVO	10453	5398	372	273	99
101	ŠEKOVIĆI	7002	4002	306	205	101
103	VLASENICA	9265	5090	302	169	133
104	BRATUNAC	17155	8609	578	305	273
105	SREBRENICA	11576	4818	421	187	234
108	KUPRES (RS)	315	155	21	17	4
121	SOKOLAC	10332	6849	351	181	170
123	HAN PIJESAK	3123	1974	94	46	48
132	ISTOČNA ILIDŽA	13302	9063	427	225	202
138	ISTOČNI STARI GRAD	1070	758	58	2	56
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	11144	7127	428	240	188
142	TRNOVO	1162	819	24	12	12
144	PALE	19716	11901	868	528	340
146	ROGATICA	8753	5676	271	156	115
147	VIŠEGRAD	10152	5571	324	191	133
158	ISTOČNI MOSTAR	150	99	2	0	2
161	NEVESINJE	11289	6609	351	213	138
163	KALINOVIK	1661	1210	38	27	11
164	GACKO	8026	5491	147	93	54
166	FOČA	16441	9312	497	274	223
168	NOVO GORAŽDE	1595	798	65	42	23
169	ČAJNIČE	3858	2150	168	128	40
170	RUDO	7711	3073	289	155	134
177	BERKOVIĆI	1619	1036	44	31	13
179	LJUBINJE	3127	1866	114	75	39
180	BILEĆA	9922	6291	378	267	111
182	TREBINJE	30189	17276	942	634	308
184	KOSTAJNICA	4863	2196	194	116	78
185	MILIĆI	7990	4252	366	243	123
UKUPNO		1.224.068	614.798	38.022	21.176	16.846

Izvor: Izvještaj od radu Glavnog centra za brojanje, Sarajevo, mart 2023. godine, str. 11

Tabela 9. Analiza strukture nevažećih glasačkih listića po osnovnim izbornim jedinicama (OIJ) - nivo 600

Šifra	Naziv OIJ	Ukupno- nevažeći neoznačeni- (prazni) gl. listići	Ukupno - nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima	Nevažeći gl. listići prekriženi sa porukom od ukupno nevažećih prema ostalim kriterijima	Nevažeći gl. listići sa dva ili više kandidata od ukupno nevažećih prema ostalim kriterijima	Ostali nevažeći od ukupno nevažećih prema ostalim kriterijima
006	KRUPA NA UNI	53	23	4	16	3
007	NOVI GRAD	440	392	89	227	76
008	KOZARSKA DUBICA	438	208	67	91	50
009	PRIJEDOR	726	1366	299	786	281
010	GRADIŠKA	993	580	118	388	74
011	LAKTAŠI	612	418	52	310	56
012	SRBAC	337	139	21	104	14
013	PRNJAVOR	627	416	82	252	82
014	DERVENTA	618	348	89	204	55
016	BROD	234	200	58	73	69
018	VUKOSAVLJE	97	48	18	18	12
021	ŠAMAC	335	187	34	103	50
023	DONJI ŽABAR	45	17	2	14	1
024	MODRIČA	531	342	128	192	22
026	PELAGIĆEVO	48	51	15	26	10
028	BRČKO DISTRIKT BIH (OPCIJA RS)	687	361	88	171	102
029	BIJELJINA	1580	1486	491	819	176
031	PETROVAC	37	5	2	3	0
033	OŠTRA LUKA	92	38	18	18	2
034	BANJA LUKA	2462	2401	502	1497	402
035	ČELINAC	336	170	27	102	41
038	DOBOJ	1243	1107	369	636	102
040	STANARI	145	212	17	122	73
045	PETROVO	226	115	53	55	7
054	LOPARE	213	130	17	80	33
056	UGLJEVIK	153	220	25	116	79
058	ISTOČNI DRVAR	10	3	0	1	2
061	RIBNIK	211	97	19	73	5
064	MRKONJIĆ GRAD	539	200	26	143	31
066	JEZERO	40	13	2	11	0
068	KNEŽEVO	207	130	36	67	27
070	KOTOR VAROŠ	361	345	98	171	76
074	TESLIĆ	775	631	161	371	99
081	OSMACI	93	50	15	32	3
083	ZVORNIK	597	992	364	412	216
088	ŠIPOVO	273	99	6	53	40

Šifra	Naziv OIJ	Ukupno- nevažeći neoznačeni- (prazni) gl. listići	Ukupno - nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima	Nevažeći gl. listići prekriženi sa porukom od ukupno nevažećih prema ostalim kriterijima	Nevažeći gl. listići sa dva ili više kandidata od ukupno nevažećih prema ostalim kriterijima	Ostali nevažeći od ukupno nevažećih prema ostalim kriterijima
101	ŠEKOVIĆI	205	101	36	54	11
103	VLASENICA	169	133	62	65	6
104	BRATUNAC	305	273	136	121	16
105	SREBRENICA	187	234	84	86	64
108	KUPRES (RS)	17	4	0	3	1
121	SOKOLAC	181	170	67	93	10
123	HAN PIJESAK	46	48	22	24	2
132	ISTOČNA ILIDŽA	225	202	110	82	10
138	ISTOČNI STARI GRAD	2	56	17	39	0
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	240	188	55	94	39
142	TRNOVO	12	12	0	5	7
144	PALE	528	340	140	170	30
146	ROGATICA	156	115	26	58	31
147	VIŠEGRAD	191	133	40	57	36
158	ISTOČNI MOSTAR	0	2	2	0	0
161	NEVESINJE	213	138	34	83	21
163	KALINOVIK	27	11	4	7	0
164	GACKO	93	54	8	30	16
166	FOČA	274	223	54	95	74
168	NOVO GORAŽDE	42	23	5	17	1
169	ČAJNIČE	128	40	10	19	11
170	RUDO	155	134	51	59	24
177	BERKOVIĆI	31	13	5	6	2
179	LJUBINJE	75	39	6	20	13
180	BILEĆA	267	111	50	58	3
182	TREBINJE	634	308	102	184	22
184	KOSTAJNICA	116	78	39	37	2
185	MILIĆI	243	123	55	57	11
	UKUPNO	21176	16846	4632	9380	2834

Izvor: Izvještaj od radu Glavnog centra za brojanje, Sarajevo, mart 2023. godine, str. 62

29. Od ukupno 38.022 nevažeća glasačka listića sa redovnih biračkih mjesta za nivo 600, neoznačenih (praznih) glasačkih listića je bilo 21.176, a nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima je bilo 16.846 od čega je nevažećih glasačkih listića prekriženih sa porukom bilo 4.632; nevažećih glasačkih listića sa označena dva ili više kandidata je bilo 9.380 i ostalih nevažećih glasačkih listića je bilo 2.834.¹⁷

¹⁷ Izvještaj o radu Glavnog centra za brojanje, mart 2023. godine str. 18.

30. Prilikom kontrolnog brojanja za nivo 600 dana, 24.10.2022.godine među važećim glasačkim listićima pronađeni su falsifikovani glasački listići i to:

Tabela 10. Falsifikovani glasački listići za nivo 600

Red. br.	Osnovna izborna jedinica (OIJ)	Biračko mjesto	Broj falsifikovanih listića
1.	Bratunac	104B025	16
2.	Bratunac	104B028	10
3.	Šekovići	101B008	9

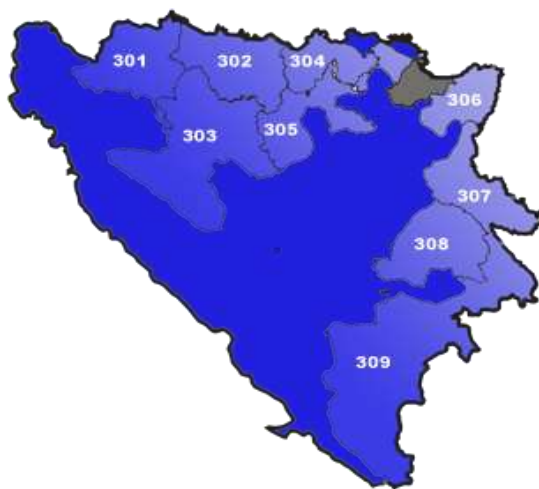
31. Na biračkom mjestu 105B019 Srebrenica na svim glasačkim listićima za jednog kandidata utvrđeno je nepostojanje sigurnosnog elementa, potpis člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića, zbog čega su ovi glasački listići proglašeni nevažećim.
32. Centralna izborna komisija BiH je aktom broj: 05-1-07-5-2322-1/22 od 24.10.2022 godine dostavila prijavu Tužilaštvu Bosne i Hercegovine protiv N.N. lica zbog sumnje da je učinjeno krivično djelo koje se odnosi na izborni proces na biračkim mjestima u općinama Bratunac, Šekovići i Srebrenica.
33. Tužilaštvo BiH je uz asistenciju Državne agencije za istrage i zaštitu, dana 25.11.2022. godine izvršilo uviđaj u prostorijama Glavnog centra za brojanje i izuzelo dokumentaciju za osnovnu izbornu jedinicu Bratunac.¹⁸

¹⁸ Ibid, 18-19.

2.5. Narodna skupština Republike Srpske

34. Narodna skupština Republike Srpske sastoji se od 83 narodna poslanika, koje neposredno biraju birači registrovani u Centralni birački spisak da glasaju za Republiku Srpsku. Određeni broj poslanika bira se iz višečlanih izbornih jedinica prema formuli proporcionalne zastupljenosti iz člana 9.5 Izbornog zakona BiH. Kompenzacijski mandati dodjeljuju se sa teritorije Republike Srpske kao cjeline u skladu sa članom 9.6 ovog Zakona (Član 11.1 stav (1) Izbornog zakona BiH).
35. Član 11.2 stav (1) Izbornog zakona BiH propisuje da Narodna skupština Republike Srpske utvrđuje, na osnovu smjernica iz ovog člana, broj mandata i granice višečlanih izbornih jedinica i broj kompenzacijskih mandata. Član 11.2. stav (3) Izbornog zakona BiH kaže da će se ustanoviti najmanje šest višečlanih izbornih jedinica. Brčko distrikt BiH bit će uključen u jednu od višečlanih izbornih jedinica.
36. Poslanici za Narodnu skupštinu Republike Srpske se biraju iz 9 Izbornih jedinica koje obuhvataju sljedeće općine:

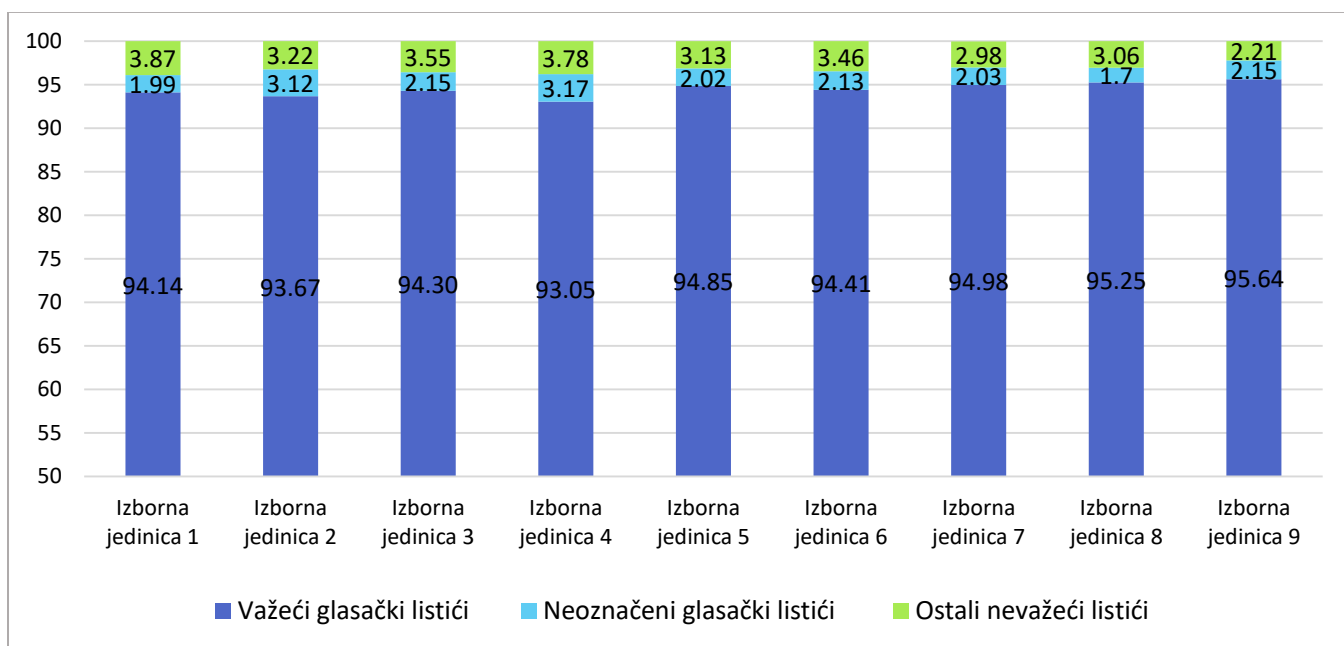
Izborna jedinica 1 (šifra nivoa 301)	Novi Grad, Prijedor, Oštra Luka, Krupa na Uni, Kozarska Dubica, Kostajnica
Izborna jedinica 2 (šifra nivoa 302)	Prnjavor, Srbac, Gradiška, Laktaši
Izborna jedinica 3 (šifra nivoa 303)	Istočni Drvar, Kupres (RS), Šipovo, Ribnik, Petrovac, Mrkonjić Grad, Banja Luka, Jezero, Čelinac, Kotor Varoš, Kneževo
Izborna jedinica 4 (šifra nivoa 304)	Modriča, Vukosavlje, Brod, Derventa
Izborna jedinica 5 (šifra nivoa 305)	Teslić, Doboj, Petrovo, Stanari
Izborna jedinica 6 (šifra nivoa 306)	Bijeljina, Ugljevik, Šamac, Pelagićevo, Brčko distrikt BiH (opcija RS), Donji Žabar, Lopare
Izborna jedinica 7 (šifra nivoa 307)	Vlasenica, Zvornik, Šekovići, Srebrenica, Osmaci, Bratunac, Milići
Izborna jedinica 8 (šifra nivoa 308)	Trnovo (RS), Han Pijesak, Istočna Ilidža, Istočni Stari Grad, Sokolac, Rogatica, Pale (RS), Istočno Novo Sarajevo
Izborna jedinica 9 (šifra nivoa 309)	Bileća, Ljubinje, Trebinje, Rudo, Novo Goražde, Nevesinje, Višegrad, Kalinovik, Istočni Mostar, Gacko, Čajniče, Berkovići, Foča (RS)

Slika 5. Šifre nivoa za izbor poslanika u Narodnu skupštinu Republike Srpske

Tabela 11. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića po kategorijama za Narodnu skupštinu Republike Srpske po izbornim jedinicama (%)

%	Izborna jedinica 1	Izborna jedinica 2	Izborna jedinica 3	Izborna jedinica 4	Izborna jedinica 5	Izborna jedinica 6	Izborna jedinica 7	Izborna jedinica 8	Izborna jedinica 9
Važeći glasački listići	94.14%	93.67%	94.30%	93.05%	94.85%	94.41%	94.98%	95.25%	95.64%
Neoznačeni glasački listići	1.99%	3.12%	2.15%	3.17%	2.02%	2.13%	2.03%	1.70%	2.15%
Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima	3.87%	3.22%	3.55%	3.78%	3.13%	3.46%	2.98%	3.06%	2.21%

Grafikon 5. Važeći i nevažeći glasački listići za Narodnu skupštinu Republike Srpske (%)

37. Procenat nevažećih glasačkih listića za izbornu utrku za Narodnu skupštinu Republike Srpske za kategoriju neoznačenih (praznih) glasačkih listića se kreće od 1,7% u Izornoj jedinici 8 do 3,17% u Izornoj jedinici 4. Procenat nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima se kreće od 2,21% u Izornoj jedinici 9 do 3,87% u Izornoj jedinici 1.
38. Prema pojedinačnim biračkim mjestima za izbornu utrku za Narodnu skupštinu Republike Srpske najveći procenat nevažećih glasačkih listića je zabilježen na biračkom mjestu 088B012 općina Šipovo (Izborna jedinica 3) gdje je od ukupno 335 obrađenih glasačkih listića, 18,81% glasačkih listića nevažećih i svi su bili neoznačeni (prazni).

Tabela 12. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za Narodnu skupštinu Republike Srpske

Naziv nivoa	Biračko mjesto/ općina	Ukupan broj obrađenih listića	Neoznačeni glasački listići	Neoznačeni glasački listići %	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima (broj)	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima %	Ukupan broj nevažećih gl. listića	Ukupno nevažećih gl. listića %	Važeći gl. listići	Važeći gl. listići %
Izborna jedinica 3	088B012 Šipovo	335	63	18.81%	0	0.00%	63	18.81%	272	81.19%
Izborna jedinica 5	038B046 Doboj	431	35	8.12%	42	9.74%	77	17.87%	354	82.13%
Izborna jedinica 9	170B012 Rudo	347	23	6.63%	23	6.63%	46	13.26%	301	86.74%
Izborna jedinica 6	029B170 Bijeljina	425	24	5.65%	30	7.06%	54	12.71%	371	87.29%
Izborna jedinica 4	014B018 Derventa	366	18	4.92%	26	7.10%	44	12.02%	322	87.98%
Izborna jedinica 1	009B068 Prijeđor	418	24	5.74%	26	6.22%	50	11.96%	368	88.04%
Izborna jedinica 2	011B024 Laktaši	480	25	5.21%	22	4.58%	47	9.79%	433	90.21%
Izborna jedinica 7	185B011 Milići	474	28	5.91%	16	3.38%	44	9.28%	430	90.72%
Izborna jedinica 8	140B008 Istočno Novo Sarajevo	692	25	3.61%	20	2.89%	45	6.50%	647	93.50%

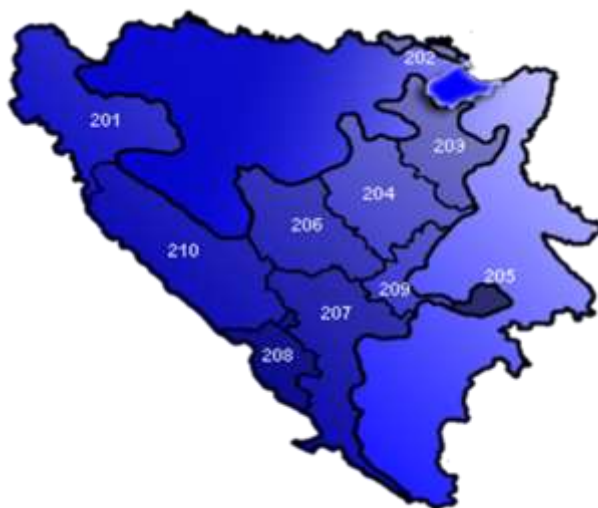
2.6. Skupštine kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine

39. Entitet Federacija Bosne i Hercegovine ima deset (10) kantona. Zakonodavno tijelo svakog kantona se sastoji od jednog doma, a svaki kanton predstavlja izbornu jedinicu za izbor zastupnika u kantonalnu skupštinu.

Kanton 1 - Unsko-sanski kanton
 Kanton 2 - Posavski kanton
 Kanton 3 - Tuzlanski kanton
 Kanton 4 - Zeničko-dobojski kanton
 Kanton 5 - Bosansko-podrinjski kanton
 Kanton 6 - Srednjobosanski kanton
 Kanton 7 - Hercegovačko-neretvanski kanton
 Kanton 8 - Zapadnohercegovački kanton
 Kanton 9 - Kanton Sarajevo
 Kanton 10 - Livanjski kanton

Izvor: CIK BiH

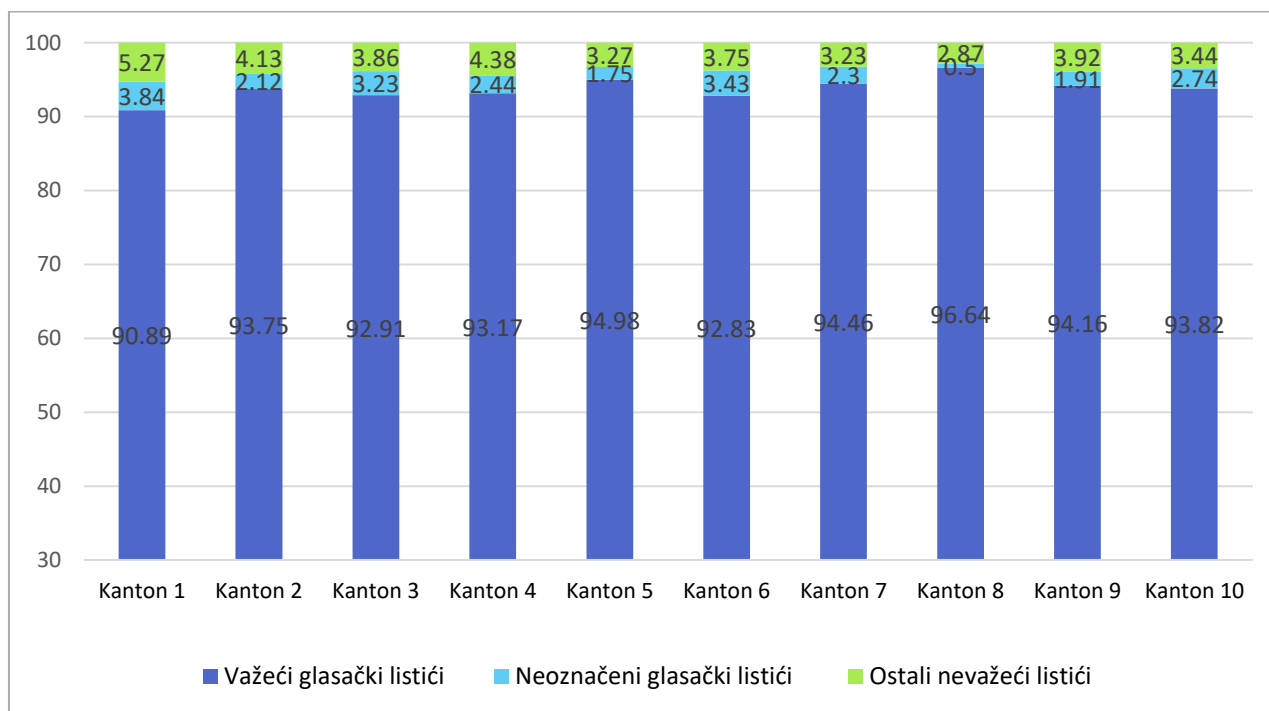
Copyright: CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA / SREDNJE IZBORNO POUČERENSTVO / JEDINICA IZBORNA KOMISIJA
 Sve prava zadržana. Zabranjeno prenositi ili objaviti bez dozvole izdavača.

Slika 6. Šifre nivoa za izbor zastupnika u kantonalne skupštine u Federaciji BiH

Tabela 13. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića po kategorijama za skupštine kantona u Federaciji BiH (%)

%	Kanton 1	Kanton 2	Kanton 3	Kanton 4	Kanton 5	Kanton 6	Kanton 7	Kanton 8	Kanton 9	Kanton 10
Važeći glasački listići	90.89%	93.75%	92.91%	93.17%	94.98%	92.83%	94.46%	96.64%	94.16%	93.82%
Neoznačeni glasački listići	3.84%	2.12%	3.23%	2.44%	1.75%	3.43%	2.30%	0.50%	1.91%	2.74%
Nevažeći glasački listići prema ostalim kriterijima	5.27%	4.13%	3.86%	4.38%	3.27%	3.75%	3.23%	2.87%	3.92%	3.44%

40. Procenat nevažećih glasačkih listića za izbornu utrku za skupštine kantona za kategoriju neoznačenih (praznih) listića se kreće od 0,5% u Kantonu 8 do 3,84% u Kantonu 1. Procenat nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima se kreće od 2,87% u Kantonu 8 do 5,27% u Kantonu 1.

Grafikon 6. Važeći i nevažeći glasački listići za skupštine kantona u Federaciji BiH (%)

41. Prema pojedinačnim biračkim mjestima za izbornu utrku za kantonalne skupštine najveći procenat nevažećih glasačkih listića je zabilježen na biračkom mjestu 079A021, općina Živinice (Kanton 3) gdje je od ukupno 461-og obrađenog glasačkog listića 27,33% nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima. Neoznačenih (praznih) glasačkih listića na ovom biračkom mjestu nije bilo.

Tabela 14. Biračka mjesta sa najvećim procentom nevažećih glasačkih listića za skupštine kantona u Federaciji BiH

Naziv nivoa	Biračko mjesto/ općina	Ukupan broj obrađenih gl. listića	Neoznačeni glasački listići	Neoznačeni glasački listići %	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima (broj)	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima %	Ukupan broj nevažećih gl. listića	Ukupno nevažećih gl. listića %	Važeći gl. listići	Važeći gl. listići %
KANTON 3	079A021 Živinice	461	0	0.00%	126	27.33%	126	27.33%	335	72.67%
KANTON 1	005A009A Bužim	351	75	21.37%	14	3.99%	89	25.36%	262	74.64%
KANTON 4	093A116 Zenica	366	0	0.00%	78	21.31%	78	21.31%	288	78.69%
KANTON 7	173A007 Čapljina	389	44	11.31%	20	5.14%	64	16.45%	325	83.55%
KANTON 6	065A015 Jajce	561	58	10.34%	29	5.17%	87	15.51%	474	84.49%
KANTON 9	135A035 Vogošća	361	31	8.59%	21	5.82%	52	14.40%	309	85.60%
KANTON 10	106A025 Livno	339	3	0.88%	35	10.32%	38	11.21%	301	88.79%
KANTON 8	150A008 Široki Brijeg	464	0	0.00%	45	9.70%	45	9.70%	419	90.30%
KANTON 5	167A016 Goražde	517	20	3.87%	23	4.45%	43	8.32%	474	91.68%

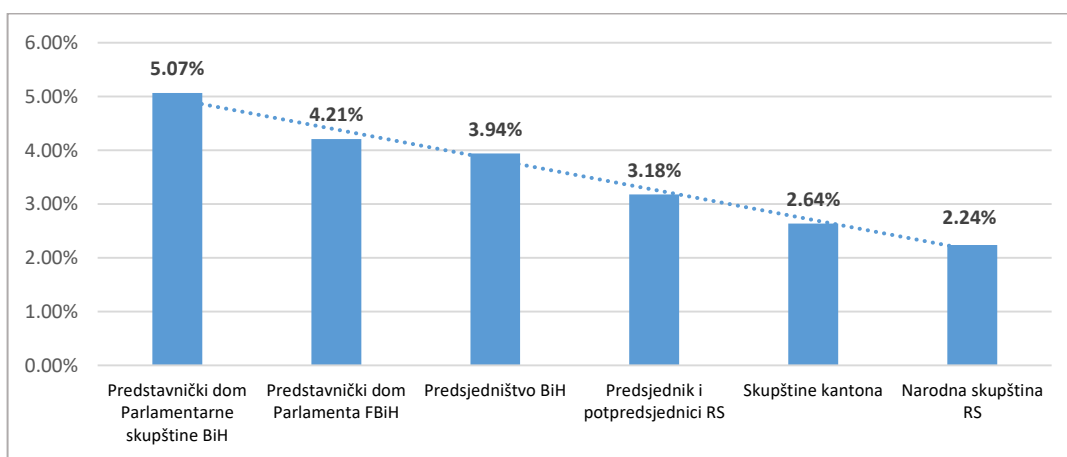
3. Sumarni pregled nevažećih glasačkih listića po nivoima vlastima – Opći izbori 2022.

42. Prema nivoima vlasti najveći ukupni procenat nevažećih glasačkih listića evidentiran je za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (8,38%), zatim slijede Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH (7,58%); Predsjedništvo BiH (6,65%), skupštine kantona (6,59%); Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske (5,75%), a najmanji procenat je evidentiran za izbornu utрку za Narodnu skupštinu Republike Srpske (5,52%).

Tabela 15. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića prema nivoima vlasti - Opći izbori 2022.

Naziv utrke	Ukupan broj obrađenih listića	Neoznačeni (prazni) gl. listići (broj i %)		Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima (broj i %)		Ukupno nevažećih gl. listića (broj i %)		Ukupno važeći gl. listići (broj i %)	
Predsjedništvo BiH	1733206	68371	3,94%	46902	2,71%	115273	6,65%	1617933	93,35%
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH	1733289	87956	5,07%	57325	3,31%	145281	8,38%	1588008	91,62%
Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	1055976	44428	4,21%	35593	3,37%	80021	7,58%	975955	92,42%
Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske	676762	21524	3,18%	17415	2,57%	38939	5,75%	637823	94,25%
Narodna skupština Republike Srpske	676982	15133	2,24%	22241	3,29%	37374	5,52%	639608	94,48%
Skupštine kantona	1038569	27370	2,64%	41111	3,96%	68481	6,59%	970088	93,41%

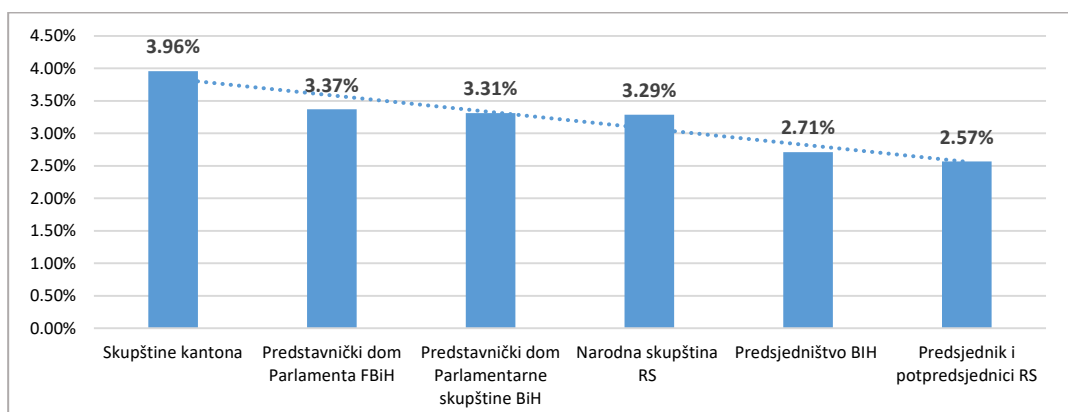
43. Najveći procenat **neoznačenih (praznih) glasačkih listića** je evidentiran za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (5,07%), a najmanje za Narodnu skupštinu Republike Srpske (2,24%).

Grafikon 7. Nevažeći - neoznačeni glasački listići prema nivoima vlasti (%)

44. Najveći procenat nevažećih glasačkih listića **prema ostalim kriterijima** je evidentiran za skupštine kantona (3,96%) zatim slijede Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH (3,37%), Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (3,31%), Narodna skupština Republike Srpske (3,29%), Predsjedništvo BiH

(2,71%) i najmanji procenat nevažećih glasačkih listića po ostalim kriterijima je zabilježen za nivo Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske (2,57%).

Grafikon 8. Nevažeći glasački listići po ostalim kriterijima prema nivoima vlasti (%)

3.1. Pregled nevažećih glasačkih listića iz diplomatsko-konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine - Opći izbori 2022. godine

45. Birači u inostranstvu su glasali u 21-om diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u 15 država.
46. Ukupan broj prebrojanih glasačkih listića iz diplomatsko - konzularnih predstavništava BiH iznosi 17.443 od čega je 16.739 (96%) važećih i 704 (4%) nevažeća glasačka listića (421 neoznačen/prazan glasački listić ili 2,4% i 283 nevažeća glasačka listića po ostalim kriterijima ili 1,6%). Prazni/neoznačeni listići čine 59,8% od svih nevažećih glasačkih listića (704) iz diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH.
47. Udio nevažećih glasačkih listića iz DKP BiH u ukupnom broju nevažećih glasačkih listića sa Općim izborima 2022. godine (485.369) iznosi 0,15%.

Tabela 16. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića iz diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH prema nivoima - Opći izbori 2022.

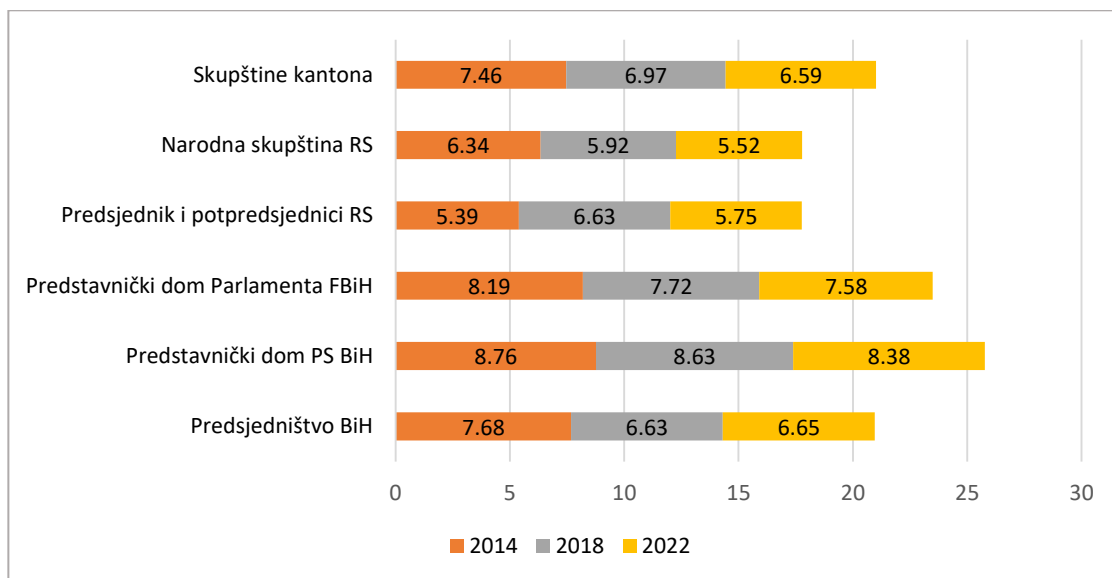
Nivo	Broj gl. listića u kutiji	Nevažeći neoznačeni /prazni gl. listići	Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima	Ukupno nevažeći gl. listići	Ukupno važeći gl. listići
Predsjedništvo Bosne i Hercegovine	4377	142	65	207	4170
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH	4377	115	60	175	4202
Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	3074	80	43	123	2951
Skupštine kantona u Federaciji BiH	3010	44	50	94	2916
Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske	1303	28	30	58	1245
Narodna skupština Republike Srpske	1302	12	35	47	1255
UKUPNO	17443	421	283	704	16739

4. Uporedni pregled nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2014., 2018. i 2022. godine

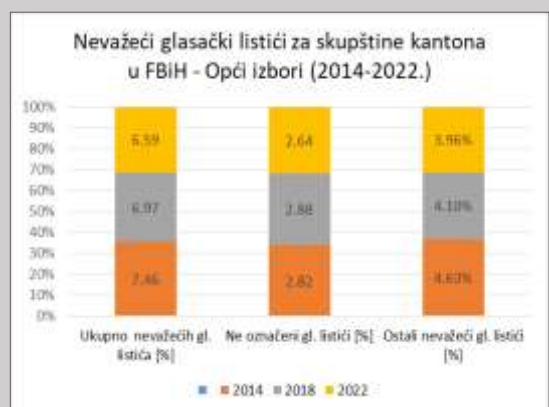
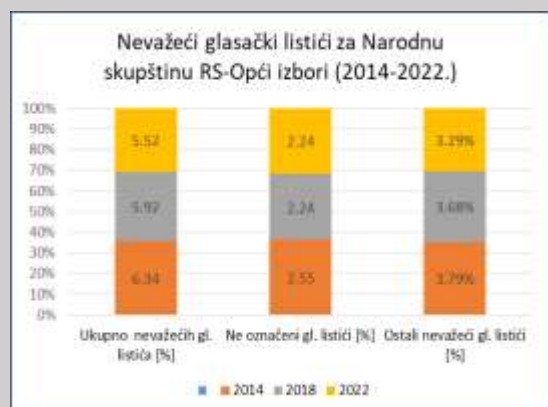
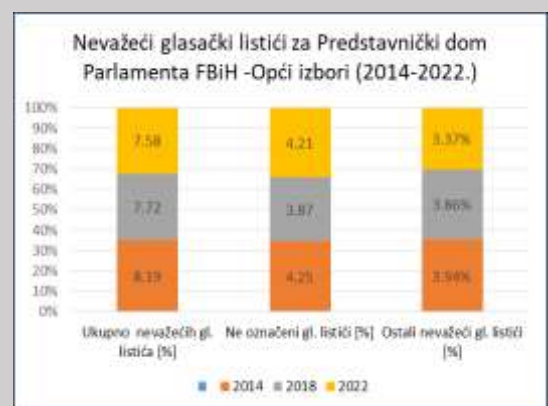
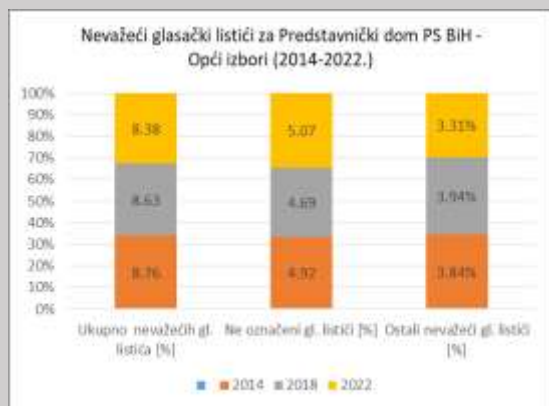
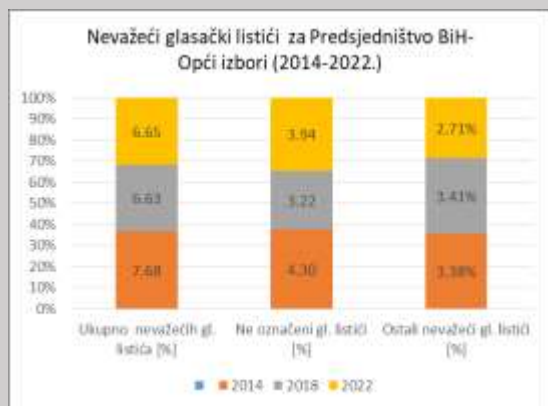
48. Uporedni pregled nevažećih glasačkih listića sa Općih izbora 2014., 2018. i 2022. godine je pokazao da je procenat nevažećih glasačkih listića približno isti za ova tri izborna ciklusa. Procenat nevažećih glasačkih listića prema izbornim utrkama za Opće izbore 2022. godine pokazuje blagi pad u odnosu na izborne cikluse 2014. i 2018. godine.

Tabela 17. Uporedni pregled nevažećih glasačkih listića prema izbornim utrkama – Opći izbori 2014.-2022. godina

	2014	2018	2022
Predsjedništvo BiH	7.68	6.63	6.65
Predstavnički dom PS BiH	8.76	8.63	8.38
Predstavnički dom Parlamenta FBiH	8.19	7.72	7.58
Predsjednik i potpredsjednici RS	5.39	6.63	5.75
Narodna skupština RS	6.34	5.92	5.52
Skupštine kantona	7.46	6.97	6.59

Grafikon 9. Uporedni pregled nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2014-2022. godina (%)

Grafikon 10. Nevažeći glasački listići prema izbornim utrkama – Opći izbori 2014-2022. godina

5. Zaključna razmatranja sa prijedlozima mjera

49. Uprkos naporima Centralne izborne komisije BiH, političkih stranaka, nevladinih organizacija i medija da što bolje obuče i informiše birače o svim aspektima izbornog procesa kao i o načinu ispravnog glasanja, procenat nevažećih glasačkih listića je i za izbore 2022. godine bio približno isti kao i za Opće izbore 2018. i 2014. godine.
50. Od ukupnog broja nevažećih glasačkih listića na Općim izborima 2022. godine **(485.369)** udio neoznačenih (praznih) glasačkih listića iznosi 54,6% dok je na Općim izborima 2018. godine od ukupno 526.423 nevažećih glasačkih listića 48,56% bilo neoznačenih (praznih).¹⁹ Na Općim izborima 2014. godine od ukupno 545.020 nevažećih glasačkih listića neoznačenih (praznih) je bilo 51,06%²⁰.
51. Analiza je pokazala da se procenat nevažećih glasačkih listića razlikuje po nivoima vlasti. Od ukupnog broja nevažećih glasačkih listića na Općim izborima 2022. godine **za svaki pojedinačni nivo**, najveći procenat neoznačenih (praznih) glasačkih listića je evidentiran za izbornu utrku za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (60,54% ili 87.956 praznih glasačkih listića od ukupno 145.281 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo); a zatim slijede Predsjedništvo BiH (59,3% ili 68.371 praznih glasačkih listića od ukupno 115.273 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo); Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH (55,52% ili 44.428 praznih glasačkih listića od ukupno 80.021 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo); Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske (55,3% ili 21.524 praznih glasačkih listića od ukupno 38.939 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo); te Narodna skupština Republike Srpske (40,5% ili 15.133 praznih glasačkih listića od ukupno 37.374 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo), i skupštine kantona (40% ili 27.370 praznih glasačkih listića od ukupno 68.481 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo).²¹
52. Na izborima gdje se koriste papirni glasački listići teško je odrediti razlog zbog kojeg je birač učinio glasački listić nevažećim bilo da je ostavio neoznačen (prazan) glasački listić ili ga učinio na drugi način nevažećim. Neki od razloga mogu biti: iskazivanje nezadovoljstva dostupnim opcijama, neinformiranost, nedovoljna upućenost u način glasanja i pretvaranje važećih u nevažeće glasačke listiće i slično. U vezi sa navedenim Centralna izborna komisija BiH namjerava provesti anonimnu online anketu na temu nevažećih glasačkih listića kako bi se prikupilo više informacija i stekao uvid u moguće razloge glasanja praznim glasačkim listićem ili namjernim poništavanjem glasačkog listića.

¹⁹ Na Općim izborima 2018. godine ukupno je obrađeno 7.235.491 glasačkih listića od čega je 526.423 bio nevažećih (255.609 neoznačenih -praznih i 270.814 nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima).

²⁰ Na Općim izborima 2014. godine ukupno je obrađeno 7.138.046 glasačkih listića od čega je 545.020 glasačkih listića bilo nevažećih (278.285 nevažećih-praznih i 266.735 nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima).

²¹ Tabela 15. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića prema nivoima vlasti - Opći izbori 2022.

53. Nadalje, procjena članova biračkih odbora o validnosti glasačkog listića prilikom brojanja treba biti bazirana na kriterijima koje propisuje Izborni zakon BiH i podzakonski akti Centralne izborne komisije BiH. S timu vezi Centralna izborna komisija BiH će Pravilnikom o provedbi izbora dodatno razraditi kriterije za ocjenu validnosti glasačkih listića od strane biračkih odbora.
54. Inicijativu Centralne izborne komisije BiH za izmjene Izbornog zakona BiH dopuniti u smislu da se propiše 1. Obaveza tijela za provedbu izbora da pored informisanja birača provode i obaveznu edukaciju birača, a značajan fokus treba biti na obuci birača o preferencijalnom načinu glasanja i korištenju instrumenta pomoći druge osobe; 2. Propisati obavezu uspostave alata za podršku slijepim i slabovidnim osobama.
55. Propisima limitirati broj preferencijalnih glasova koje ima svaki birač.
56. U suradnji sa Misijom OSCE-a u BiH pripremiti revidiranu Strategiju edukacije birača za period 2024-2026. godina.
57. Iskustva i praksa iz zemalja koje su uvele elektronske mašine pokazuje da je zanemarljiv procenat nevažećih glasačkih listića ili ih uopće nema (Indija)²², ali je bitno napomenuti da mašine za elektronsko glasanje u Indiji nemaju opciju sa glasanje praznim niti nevažećim glasačkim listićem. Međutim, mašine za elektronsko glasanje mogu biti programirane da biraču ponude opciju “Prazni glasovi” – glasovi bez oznake ili glasovi s posebnom oznakom “Ništa od navedenog-NOTA”²³ kao vid izražavanja nezadovoljstva. Ukoliko birač svjesno bira ovu opciju, putem mehanizma dvostruke provjere, potvrđuje svoj izbor. U vezi s navedenim neophodna je dalja i sveobuhvatnija digitalizacija izbornog procesa u Bosni i Hercegovini, korak po korak, kao i uvođenje tehnoloških unaprjeđenja i poboljšanja postojećeg izbornog informacionog sistema kako bi se unaprijedio cijeli izborni proces.

Broj: 04-2-50-4-332-1/23

²² ACE project, Ola Pettersson, on behalf of The Malaysian Centre for Commonwealth Studies, June 18, 2010 <https://aceproject.org/electoral-advice/archive/questions/replies/864793780>

²³ Consolidated Replies - Electronic Voting Machines-Blank vote option / Konsolidovani odgovori, Elektronske mašine za glasanje – Opcija prazni glasovi), ACE project <https://aceproject.org/electoral-advice/archive/questions/replies/130400041>

PRILOZI

1. Tabelerani pregled nevažećih glasačkih listića po nivoima vlasti
2. Tabelarni pregled biračkih mjesta po nivoima vlasti na kojima je evidentiran veliki broj nevažećih glasačkih listića
3. Primjeri nevažećih glasačkih listića po izbornim utrkama.

Literatura

1. Izborni zakon Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22 i 51/22)
2. Guidelines for Reviewing a Legal Framework for Elections, Second Edition, The OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), 2013, str. 68
3. Odluka o načinu izrade, obliku i sadržaju, čuvanju, upotrebi i uništavanju štambilja kojim se utiskuju glasački listići na Općim izborima u BiH (broj 05-1-02-3-631-2/22 od 04.05.2022. godine i Odluka o izmjeni Odluke o načinu izrade, obliku i sadržaju, čuvanju, upotrebi i uništavanju štambilja kojim se utiskuju glasački listići na Općim izborima u BiH, za Opće izbore 2022. godine (broj 05-1-02-3-631-2/22 od 22.07.2022. godine)
4. Priručnik za rad biračkog odbora u Bosni i Hercegovini - Opći izbori 2022., Centralna izborna komisija BiH, 2022., str. 33-34
5. Memorandum o razumijevanju između Centralne izborne komisije BiH i Nacionalnog demokratskog instituta za međunarodne odnose (NDI)
6. Izvještaj od radu Glavnog centra za brojanje, Centralna izborna komisija BiH, Sarajevo, mart 2023. godine, str. 11, 18, 19, 62

Internet – stranice

7. The Electoral Knowledge Network ACE, dostupno na <https://aceproject.org/electoral-advice/archive/questions/replies/864793780>
8. Centralna izborna komisija BiH, www.izbori.ba
9. ACE project, Ola Pettersson, on behalf of The Malaysian Centre for Commonwealth Studies, June 18, 2010 dostupno na <https://aceproject.org/electoral-advice/archive/questions/replies/864793780>
10. Consolidated Replies- Electronic Voting Machines-Blank vote option, dostupno na ACE project <https://aceproject.org/electoral-advice/archive/questions/replies/130400041>

Tabelerani pregled nevažećih glasačkih listića po nivoima vlasti – Opći izbori 2022. godine

Šifra nivoa	Naziv nivoa	Ukupan broj obrađenih listića	Neoznačeni glasački listići	Neoznačeni glasački listići [%]	Ostali nevažeći listići	Ostali nevažeći listići [%]	Ukupan broj nevažećih listića	Ukupan broj nevažećih listića [%]	Važeći listići	Važeći listići [%]
701/702	ČLAN PREDSEDNIŠTVA BiH - BOŠNJAK / HRVAT	1056149	43655	4.13%	29081	2.75%	72736	6.89%	983413	93.11%
703	ČLAN PREDSEDNIŠTVA BiH - SRBIN	677057	24716	3.65%	17821	2.63%	42537	6.28%	634520	93.72%
511	IZBORNA JEDINICA 1A	126917	11685	9.21%	5676	4.47%	17361	13.68%	109556	86.32%
512	IZBORNA JEDINICA 2A	151424	4576	3.02%	4198	2.77%	8774	5.79%	142650	94.21%
513	IZBORNA JEDINICA 3A	242913	9122	3.76%	7288	3.00%	16410	6.76%	226503	93.24%
514	IZBORNA JEDINICA 4A	285984	14163	4.95%	10846	3.79%	25009	8.74%	260975	91.26%
515	IZBORNA JEDINICA 5A	248956	13081	5.25%	8527	3.43%	21608	8.68%	227348	91.32%
521	IZBORNA JEDINICA 1B	300610	15620	5.20%	9090	3.02%	24710	8.22%	275900	91.78%
522	IZBORNA JEDINICA 2B	197262	11148	5.65%	6852	3.47%	18000	9.12%	179262	90.88%
523	IZBORNA JEDINICA 3B	179223	8561	4.78%	4848	2.71%	13409	7.48%	165814	92.52%
401	IZBORNA JEDINICA 1	99306	5187	5.22%	4507	4.54%	9694	9.76%	89612	90.24%
402	IZBORNA JEDINICA 2	78889	4258	5.40%	2714	3.44%	6972	8.84%	71917	91.16%
403	IZBORNA JEDINICA 3	95670	4233	4.42%	3072	3.21%	7305	7.64%	88365	92.36%
404	IZBORNA JEDINICA 4	74474	3177	4.27%	2334	3.13%	5511	7.40%	68963	92.60%
405	IZBORNA JEDINICA 5	115995	3734	3.22%	3967	3.42%	7701	6.64%	108294	93.36%
406	IZBORNA JEDINICA 6	52303	1917	3.67%	2068	3.95%	3985	7.62%	48318	92.38%
407	IZBORNA JEDINICA 7	127216	5968	4.69%	4002	3.15%	9970	7.84%	117246	92.16%
408	IZBORNA JEDINICA 8	117660	6130	5.21%	4252	3.61%	10382	8.82%	107278	91.18%
409	IZBORNA JEDINICA 9	109085	3742	3.43%	3313	3.04%	7055	6.47%	102030	93.53%
410	IZBORNA JEDINICA 10	42336	598	1.41%	927	2.19%	1525	3.60%	40811	96.40%
411	IZBORNA JEDINICA 11	115506	2612	2.26%	3305	2.86%	5917	5.12%	109589	94.88%
412	IZBORNA JEDINICA 12	27536	2872	10.43%	1132	4.11%	4004	14.54%	23532	85.46%
600	PREDSEDNIK I POTPREDSEDNICI REPUBLIKE SRPSKE	676762	21524	3.18%	17415	2.57%	38939	5.75%	637823	94.25%
301	IZBORNA JEDINICA 1	67760	1349	1.99%	2623	3.87%	3972	5.86%	63788	94.14%
302	IZBORNA JEDINICA 2	73978	2305	3.12%	2379	3.22%	4684	6.33%	69294	93.67%
303	IZBORNA JEDINICA 3	158819	3415	2.15%	5635	3.55%	9050	5.70%	149769	94.30%
304	IZBORNA JEDINICA 4	35817	1134	3.17%	1355	3.78%	2489	6.95%	33328	93.05%
305	IZBORNA JEDINICA 5	62388	1261	2.02%	1951	3.13%	3212	5.15%	59176	94.85%

Šifra nivoa	Naziv nivoa	Ukupan broj obrađenih listića	Neoznačeni glasački listići	Neoznačeni glasački listići [%]	Ostali nevažeći listići	Ostali nevažeći listići [%]	Ukupan broj nevažećih listića	Ukupan broj nevažećih listića [%]	Važeći listići	Važeći listići [%]
306	IZBORNA JEDINICA 6	99047	2109	2.13%	3428	3.46%	5537	5.59%	93510	94.41%
307	IZBORNA JEDINICA 7	65426	1330	2.03%	1952	2.98%	3282	5.02%	62144	94.98%
308	IZBORNA JEDINICA 8	47540	807	1.70%	1453	3.06%	2260	4.75%	45280	95.25%
309	IZBORNA JEDINICA 9	66207	1423	2.15%	1465	2.21%	2888	4.36%	63319	95.64%
201	KANTON 1	99405	3822	3.84%	5237	5.27%	9059	9.11%	90346	90.89%
202	KANTON 2	15579	331	2.12%	643	4.13%	974	6.25%	14605	93.75%
203	KANTON 3	215831	6974	3.23%	8324	3.86%	15298	7.09%	200533	92.91%
204	KANTON 4	168279	4111	2.44%	7376	4.38%	11487	6.83%	156792	93.17%
205	KANTON 5	14783	258	1.75%	484	3.27%	742	5.02%	14041	94.98%
206	KANTON 6	117659	4033	3.43%	4409	3.75%	8442	7.17%	109217	92.83%
207	KANTON 7	109079	2514	2.30%	3527	3.23%	6041	5.54%	103038	94.46%
208	KANTON 8	42332	210	0.50%	1213	2.87%	1423	3.36%	40909	96.64%
209	KANTON 9	228083	4362	1.91%	8950	3.92%	13312	5.84%	214771	94.16%
210	KANTON 10	27539	755	2.74%	948	3.44%	1703	6.18%	25836	93.82%
	UKUPNO	6914784	264782		220587		485369		6429415	

Šifre nivoa:

201-210 – Kantoni u Federaciji BiH

301-309 – Narodna skupština Republike Srpske

401-412 – Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH

511-515 – 5 izbornih jedinica za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH

521-523 – 3 izborne jedinice za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske

600 – Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske

701/702 – Član Predsjedništva BiH iz Federacije BiH

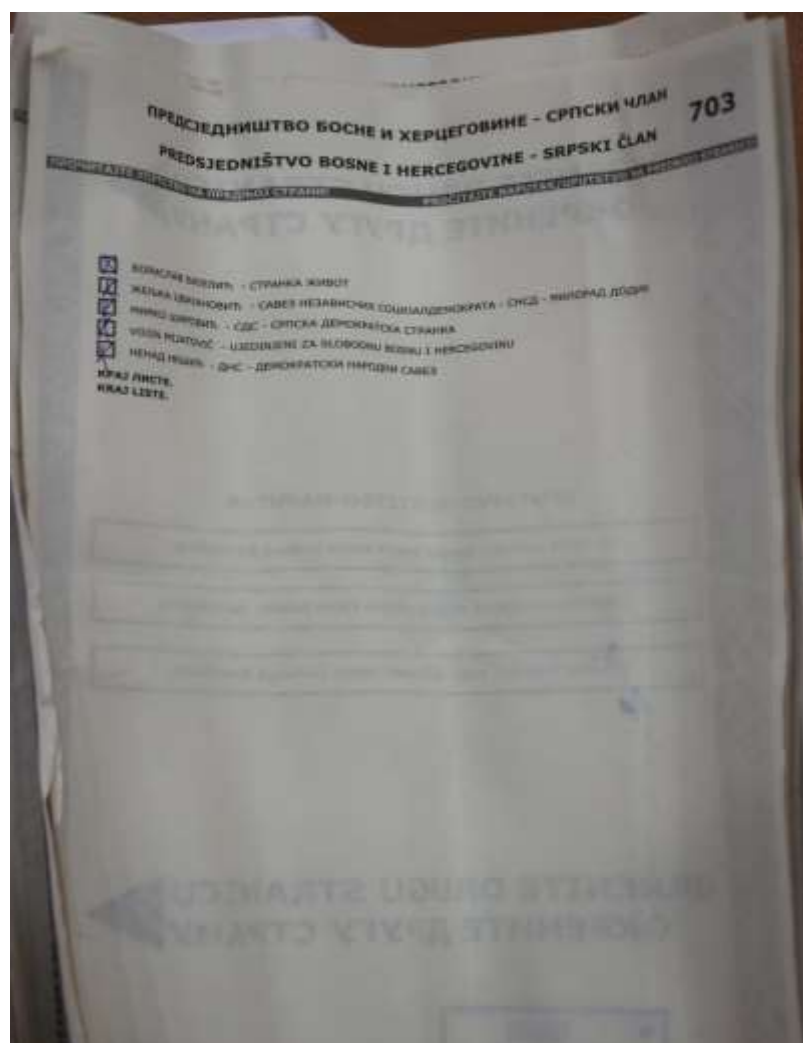
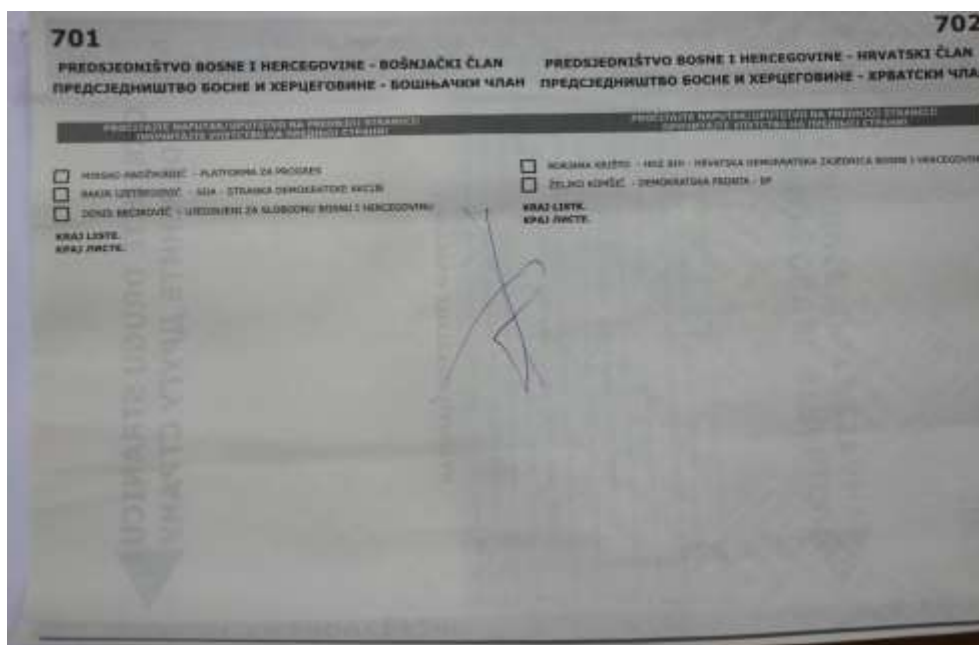
703 – Član Predsjedništva BiH iz Republike Srpske

Tabelarni pregled biračkih mjesta po nivoima vlasti na kojima je evidentiran veliki broj nevažećih glasačkih listića - Opći izbori 2022. godine

Šifra nivoa	Naziv nivoa	Biračko mjesto	Ukupan broj obrađenih listića	Neoznačeni glasački listići	Neoznačeni glasački listići [%]	Ostali nevažeći listići	Ostali nevažeći listići [%]	Ukupan broj nevažećih listića	Ukupan broj nevažećih listića [%]	Važeći listići	Važeći listići [%]
701/702	ČLAN PREDSEDNIŠTVA BiH - BOŠNJAK / HRVAT	057A010	368	181	49.18%	96	26.09%	277	75.27%	91	24.73%
703	ČLAN PREDSEDNIŠTVA BiH - SRBIN	038B061	387	100	25.84%	6	1.55%	106	27.39%	281	72.61%
511	IZBORNA JEDINICA 1A	057A010	368	134	36.41%	62	16.85%	196	53.26%	172	46.74%
514	IZBORNA JEDINICA 4A	065A015	561	119	21.21%	19	3.39%	138	24.60%	423	75.40%
513	IZBORNA JEDINICA 3A	167A032	374	113	30.21%	15	4.01%	128	34.22%	246	65.78%
522	IZBORNA JEDINICA 2B	038B061	387	108	27.91%	17	4.39%	125	32.30%	262	67.70%
515	IZBORNA JEDINICA 5A	022A006	389	94	24.16%	14	3.60%	108	27.76%	281	72.24%
523	IZBORNA JEDINICA 3B	104B009	461	51	11.06%	36	7.81%	87	18.87%	374	81.13%
521	IZBORNA JEDINICA 1B	088B005	498	72	14.46%	14	2.81%	86	17.27%	412	82.73%
512	IZBORNA JEDINICA 2A	154A002	564	35	6.21%	36	6.38%	71	12.59%	493	87.41%
407	IZBORNA JEDINICA 7	167A032	374	123	32.89%	28	7.49%	151	40.37%	223	59.63%
404	IZBORNA JEDINICA 4	079A023	469	0	0.00%	134	28.57%	134	28.57%	335	71.43%
412	IZBORNA JEDINICA 12	057A010	368	83	22.55%	48	13.04%	131	35.60%	237	64.40%
403	IZBORNA JEDINICA 3	050A046	372	112	30.11%	0	0.00%	112	30.11%	260	69.89%
402	IZBORNA JEDINICA 2	017A021	179	91	50.84%	12	6.70%	103	57.54%	76	42.46%
408	IZBORNA JEDINICA 8	065A015	561	80	14.26%	19	3.39%	99	17.65%	462	82.35%
409	IZBORNA JEDINICA 9	151A010	356	80	22.47%	19	5.34%	99	27.81%	257	72.19%
405	IZBORNA JEDINICA 5	093A116	366	0	0.00%	88	24.04%	88	24.04%	278	75.96%
401	IZBORNA JEDINICA 1	005A013	484	51	10.54%	25	5.17%	76	15.70%	408	84.30%
411	IZBORNA JEDINICA 11	118A010	414	37	8.94%	21	5.07%	58	14.01%	356	85.99%
406	IZBORNA JEDINICA 6	116A007	526	36	6.84%	20	3.80%	56	10.65%	470	89.35%
410	IZBORNA JEDINICA 10	149A011	347	39	11.24%	8	2.31%	47	13.54%	300	86.46%
600	PREDSEDNIK I POTPREDSEDNICI REPUBLIKE SRPSKE	038B061	387	104	26.87%	16	4.13%	120	31.01%	267	68.99%
305	IZBORNA JEDINICA 5	038B046	431	35	8.12%	42	9.74%	77	17.87%	354	82.13%
303	IZBORNA JEDINICA 3	088B012	335	63	18.81%	0	0.00%	63	18.81%	272	81.19%
306	IZBORNA JEDINICA 6	029B170	425	24	5.65%	30	7.06%	54	12.71%	371	87.29%

Šifra nivoa	Naziv nivoa	Biračko mjesto	Ukupan broj obrađenih listića	Neoznačeni glasački listići	Neoznačeni glasački listići [%]	Ostali nevažeći listići	Ostali nevažeći listići [%]	Ukupan broj nevažećih listića	Ukupan broj nevažećih listića [%]	Važeći listići	Važeći listići [%]
301	IZBORNA JEDINICA 1	009B068	418	24	5.74%	26	6.22%	50	11.96%	368	88.04%
302	IZBORNA JEDINICA 2	011B024	480	25	5.21%	22	4.58%	47	9.79%	433	90.21%
309	IZBORNA JEDINICA 9	170B012	347	23	6.63%	23	6.63%	46	13.26%	301	86.74%
308	IZBORNA JEDINICA 8	140B008	692	25	3.61%	20	2.89%	45	6.50%	647	93.50%
307	IZBORNA JEDINICA 7	185B011	474	28	5.91%	16	3.38%	44	9.28%	430	90.72%
304	IZBORNA JEDINICA 4	014B018	366	18	4.92%	26	7.10%	44	12.02%	322	87.98%
203	KANTON 3	079A021	461	0	0.00%	126	27.33%	126	27.33%	335	72.67%
201	KANTON 1	005A009A	351	75	21.37%	14	3.99%	89	25.36%	262	74.64%
206	KANTON 6	065A015	561	58	10.34%	29	5.17%	87	15.51%	474	84.49%
204	KANTON 4	093A116	366	0	0.00%	78	21.31%	78	21.31%	288	78.69%
207	KANTON 7	173A007	389	44	11.31%	20	5.14%	64	16.45%	325	83.55%
209	KANTON 9	135A035	361	31	8.59%	21	5.82%	52	14.40%	309	85.60%
208	KANTON 8	150A008	464	0	0.00%	45	9.70%	45	9.70%	419	90.30%
205	KANTON 5	167A016	517	20	3.87%	23	4.45%	43	8.32%	474	91.68%
210	KANTON 10	106A025	339	3	0.88%	35	10.32%	38	11.21%	301	88.79%
202	KANTON 2	017A010	342	17	4.97%	16	4.68%	33	9.65%	309	90.35%

Primjeri nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022. godine

Primjeri nevažećih glasačkih listića za Predsjedništvo BiH

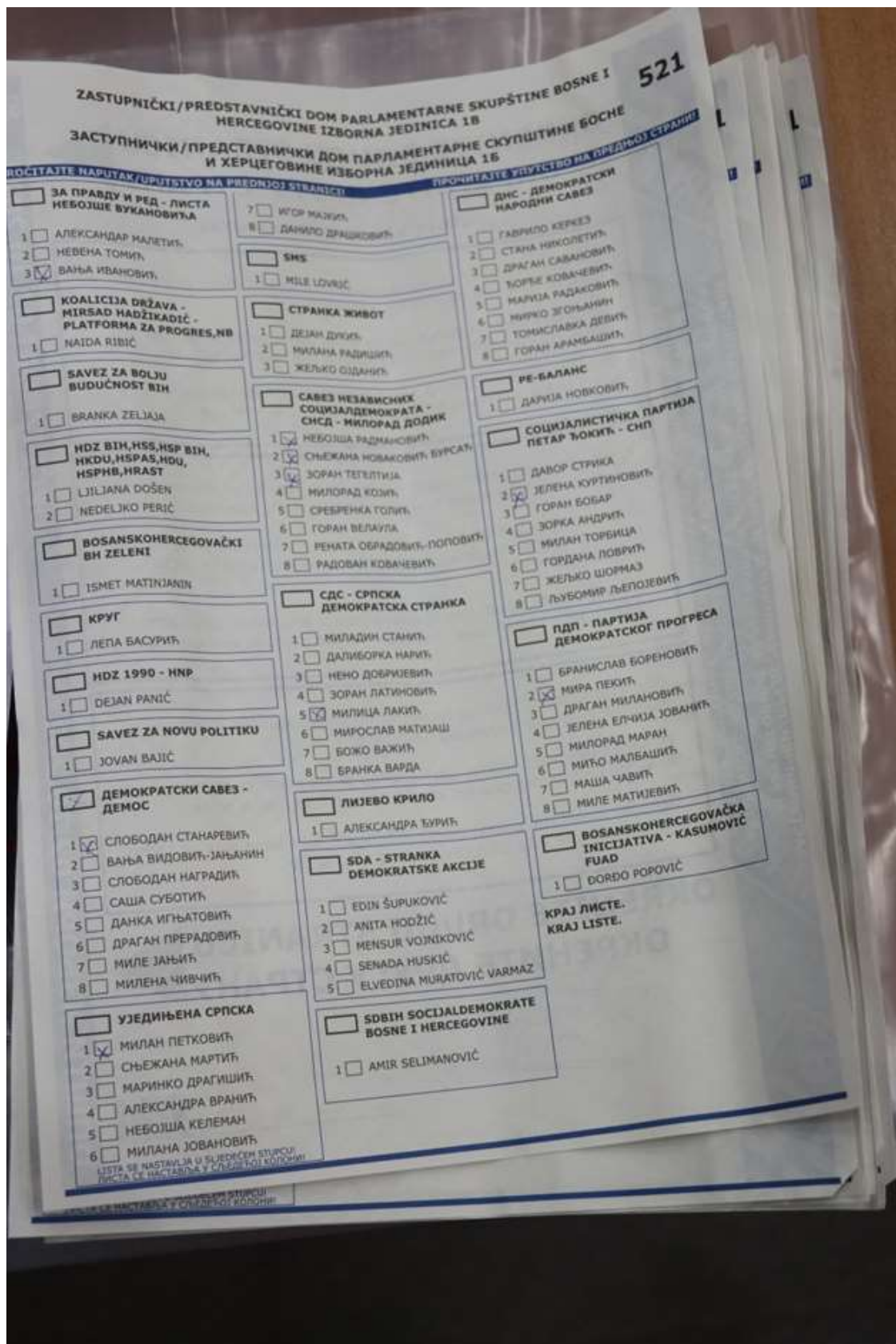
513

ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE IZBORNA JEDINICA ZA
 ЗАСТУПНИЧКИ/ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА ЗА

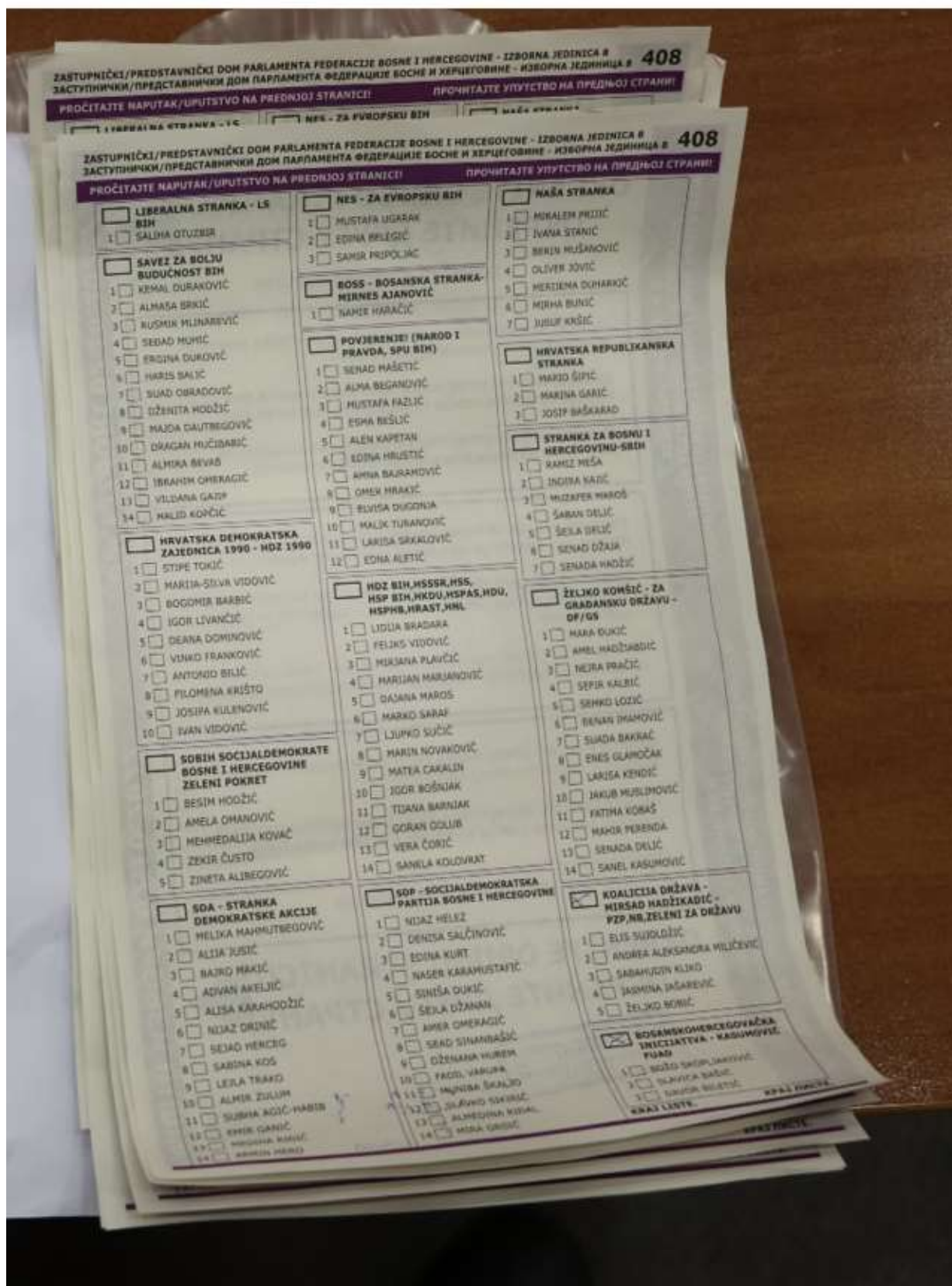
ПРОЧИТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ **ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ**

KOALICIJA DRŽAVA - MIRSAD HADŽIKADIĆ - PLATFORMA ZA PROGRES, NB 1 ☐ SENAD ŠEPIĆ 2 ☐ DRAGANA GLUMAC 3 ☐ SANEL ŠARIĆ 4 ☐ RAZIJA MUJANOVIĆ 5 ☐ NEJAZ NANIĆ 6 ☐ ERMINA DRINAKOVIĆ 7 ☐ ELMIR PRŠEŠ 8 ☐ NERMA MILJKOVIĆ	SOA - STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE 1 ☐ ALMA ČOLFI 2 ☐ SAFET REŠO 3 ☐ BERNINA TURKOVIC 4 ☐ AMOR HASOVIĆ 5 ☐ ADNIB MULADSMANOVIĆ 6 ☐ RABIZA BOŠNAC 7 ☐ NAJIM BAHMANOVIĆ 8 ☐ ŠEFTK DŽELOVIĆ 9 ☐ MAJDA OMERIĆ	PE-BALANCE 1 ☐ ADNIB KASANOVIĆ NAŠA STRANKA 1 ☐ SABINA ČUŠO 2 ☐ MEDRAG KODONVIĆ 3 ☐ ŽELJIR BUKARIĆ 4 ☐ AMELA KUSKUNOVIĆ 5 ☐ STRAJO KRŠMANOVIĆ 6 ☐ JASMIN JAHNOVIĆ 7 ☐ SELMA ŠKORIĆ AVDIĆ 8 ☐ VLADIMIR PODANI 9 ☐ JASMINA REŠO
SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BiH 1 ☐ NERMIR DŽINDIĆ 2 ☐ EDITA ĐAKO 3 ☐ BILAL KURTČENALIĆ 4 ☐ ANIS KIZVIĆ 5 ☐ INDIRA PINČO 6 ☐ SEAD ŽELTO 7 ☐ ŽIKETA TURBIĆ 8 ☐ DAVOR KLJAIĆ 9 ☐ DŽANA MUJIĆ BEKTEŠEVIĆ	NES - ZA NOVE GENERACIJE 1 ☐ ELATKO MILETIĆ 2 ☐ NAJDA HUBANIĆ 3 ☐ DUŠAN ČULIĆ NAŠO I PRAVDA 1 ☐ DENIS ZVEJDIĆ 2 ☐ MIA KARAMEHIĆ-ASANOVIĆ 3 ☐ AHMET SEJDIĆ 4 ☐ AMAR DOVAĐIJA 5 ☐ VSLDANA TATLIĆ 6 ☐ ZULFO AHMETOVIĆ 7 ☐ DŽELALUDIN HODŽIĆ 8 ☐ ELVEDINA VUGIĆ 9 ☐ NERMINA MEMIĆ	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA 1 ☐ ANTONELA TURKOVIC PD - PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA 1 ☐ DUŠAN BUKACIHOVIĆ STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU-SBIH 1 ☐ ELATKO HADŽIĆ 2 ☐ AMIRA BAKRAMOVIĆ 3 ☐ DINKO KEMIĆ 4 ☐ IZETA JAHIĆ 5 ☐ SANEL PODIRUS 6 ☐ ERMINA ALIBABIĆ 7 ☐ ADNIB ADAMOVIĆ
HDE BiH, HSS, HSP BiH, HKDU, HSPAS, HDU, HSPHB, HRASST 1 ☐ NAJDA SPASOJEVIĆ 2 ☐ HAZAN RAIĆ 3 ☐ DRAGAN PRANJIC	BOSS - BOSANSKA STRANKA - HERNES ALJANOVIĆ 1 ☐ MELIHA ČILIMKOVIĆ SOBIH SOCIJALDEMOKRATE BOSNE I HERCEGOVINE 1 ☐ NINAD ČOLFA 2 ☐ LJUSICA TODOROVIC 3 ☐ SAFET ZEC 4 ☐ MILMO KOVAČ 5 ☐ MAKIJA DUMENIĆ 6 ☐ LJUBICA DOLOVIĆ 7 ☐ EDIN SATROVIĆ	ŽELJKO KOMIĆ - ZA GRAĐANSKU DRŽAVU - DP/GS 1 ☐ DŽENAN ĐONLAGIĆ 2 ☐ DALJA ŠARIĆ 3 ☐ SENADIN LAVIĆ 4 ☐ MIJLAN DUNOVIĆ 5 ☐ BILIANA BEGOVIĆ 6 ☐ DAMIR PEKIĆ 7 ☐ LANA VELIĆ 8 ☐ SIFET PODIĆ
BOSANSKOHERCEGOVAČKI BH ZELENI 1 ☐ MERSINA SALIĆ	SOP - SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE 1 ☐ SAŠA MAGAZINOVIĆ 2 ☐ LIDIJA KORAČ 3 ☐ ĐERVO SEJDIĆ 4 ☐ HAREZ VRANIĆ 5 ☐ EDINA PAPO 6 ☐ DUJANA BRIŠA 7 ☐ JASMIN ĐURAKOVIĆ 8 ☐ BENJAMIN SOKO	BOSANSKOHERCEGOVAČKA INICIJATIVA - KASUMOVIĆ FUAD 1 ☐ JASMIN KADRIĆ KRAJ LISTE. KRAJ LISTE.
KRYT 1 ☐ MELDIZANA CIGANOVIĆ		
HDZ 1990 - HNP 1 ☐ IVAN TOMIĆ		
SAVEZ ZA NOVU POLITIKU 1 ☐ AMAR MUHIĆ		
UJEDIŃENJA SRPSKA 1 ☐ TORĐANA TRAJIĆ		
SMS 1 ☐ VLADIMIR PUŠKAREVIĆ		
SAVEZ NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA - SNCD - MILOPRAĐ DODIK 1 ☐ MILOKO TODOROVIC		
LIJEVO KRILLO 1 ☐ ARMIN BISTRIVODA		

Primjer nevažećeg glasačkog listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH

Primjer nevažećeg glasačkog listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH

Primjer nevažećeg glasačkog listića za Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH

Primjer nevažećeg glasačkog listića za Narodnu skupštinu Republike Srpske

ПРЕДСЈЕДНИК И ПОТПРЕДСЈЕДНИЦИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
 PREDSJEDNIK I POTPREDSJEDNICI REPUBLIKE SRPSKE 600

ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ
 PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI

ОКРЕНТЕ ДРУГА СТРАНА

☐ ДЕЈАН РЕЗИЋ - ЛИБЕРАЛНА СТРАНКА - LS BiH
☐ ДАНИЈЕЛ ИВАНОВИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ ЦВИЈЕТИН МИЛИВОЈЕВИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ МИРОСЛАВ ИЛИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ ЗУСУФ АРИЋАЋИЋ - ЗА ДРЖАВУ BiH
☐ ДАВОР ПРАНДИЋ - HDZ BiH, HSP BiH, HDU, HSP AS, HSP HB, HRAST, HDU
☐ МИЛАН АНЂЕЛИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ ГОРАН МИЛОШЕВИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ АЛЕН ПОПОВИЋ - НОВО ДОБА
☒ СЕНАД ВРАТИЋ - РОКИЕТ ДРЖАВА
☐ АНА ДОБРИЛОВИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ ДУШАН ДРАГИЧЕВИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ ВЛАДИМИР БИЈЕЛИЋ - СТРАНКА ЖИВОТ
☐ МИЛОРАД ДОДИК - САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА - СНСД - МИЛОРАД ДОДИК
☐ СЛАВЕ ДУЈАКОВИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ ГАЗИМЕР ДАЧАЈ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ ЈЕЛЕНКО БУБИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ МИЉАН СМЕЉАНИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ НЕЂО ЂУРИЋ - СПС - СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА СРПСКЕ - ГОРАН СЕЛАН
☐ ЉУБИША АЛАДИЋ - СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА РС-ФЕДХ "ЗА ПРОМЈЕНЕ"
☐ РАДИСЛАВ ЈОВИЧИЋ - ДНС - ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ
☐ ИВАН БЕГИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ НИКОЛА СУВАЈАЦ - NS
☐ ДАВОР ДЕСПОТ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ ДУШКО ЂУРЂЕВИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ АМИР РЕКО - ЕКОЛОШКА ПАРТИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
☐ ЗОРАН КАЛИНИЋ - НАША ПРИЧА РЕПУБЛИКА СРПСКА
☒ ЈЕЛЕНА ТРИВИЋ - ПДП - ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКОГ ПРОГРЕСА
☐ СЛАВКО ДРАГИЧЕВИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ ИГОР ГАШЕВИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ
☐ СЛАВКО СЕКОЈИЋ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ

КРАЈ ЛИСТЕ.
 KRAJ LISTE.

Primjer nevažećeg glasačkog listića za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske

Primjer nevažećeg glasačkog listića za skupštine kantona u Federaciji BiH